

Ardealului Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Capital din streinătate

speram, ca să se introducă în țară, în legătură cu stabilizarea.

Atunci, când cursul leului varia mereu, periclitan-du-ne siguranța economică a țării și rentabilitatea întreprinderilor existente, această speranță ne însuraja.

Știm foarte bine, că reluând chestia invaziei capitalului străin, atingem o rană dureroasă, observând, că din speranțele nutrite nu ni-s-a realizat nimic. În primul semestru al stabilizării, criza economică nu s'a ameliorat, ci s'a agravat și astfel speranțele, pe cari le aveam în legătură cu stabilizarea, s'au spulberat încetul cu încetul, rămânându-ne din nou nesiguranța, în care ne întrebăm mereu, că oare ce va mai urma?

Cursul nostru valutar este stabil. Avem toate mijloacele necesare întreprizelor și producerei liniștite dar nu avem posibilitățile necesare.

Nimenea nu poate să afirme nici din reacredință în timpul crizelor economice continue, producției, consumatorii, industria, comerțul și agricultura, împreună cu cetățenii nu și-ar fi purtat cu pacință soarta. Nu am sperat minuni nici dela împrumut și nici dela stabilizare, dar am sperat, că procesiunea de remediere va progresa mai repede.

Simptomele remedierii vin foarte anevoie, dar cu toate aceste mai nutrim speranțe de îmbunătățire a situației.

Capitalul din streinătate a cărei invazie se spera, nici cum nu ne vine ca să ne împrăpeteze viața economică.

Găvnerul desigur a intenționat ca să creeze o atmosferă mai prielnică pentru încurajarea invaziei capitalului străin, anulând restricțiunile ce erau în calea acestei invazii. Dar nu este suficient să manifestăm numai bunăvoință, ci să se convoace consiliul pentru consultarea maladii.

Găvnerul ar avea datorită să consulte pe reprezentanții tuturor branșelor, ca să poată înregistra adevărata diagnoză a maladii pentru a remedia răul.

În consecință să convoace găvnerul o anchetă și să aibă în vedere părerile cercurilor de branșe, cari cunosc din viața sursele răului.

A magyarszági valorizációs törvény nem ismeri el a csatolt területeken élő biztosított felek jogait

A magyarszági valorizációs törvény kimondja, hogy a biztosítások valorizációjára csak azok a felek tarthatnak igényt, akik 1928 április 1-én Magyarországon laktak. Ez az intézkedés rendkívül súlyosan érinti azokat a biztosított feleket, akik a csatolt területeken élnek és 1928 április elseje előtt kötöttek biztosítást magyarországi intézeteknél. Ezek a felek a valorizációs törvény következtében jóformán semmit

sem fognak visszakapni a befizetett és időközben devalválódott pénzükből. Ez a helyzet annál is inkább indokolatlan, mert hiszen a csatolt területek kisebbségei közül igen sokan még 1919., 20. és 21-ben is kötöttek biztosításokat magyarországi intézeteknél. Ezek a felek a legnagyobb bizalommal voltak a magyarországi biztosító intézetek iránt és igazán nem érdemlik meg, hogy kiemmeljézzék jogaikból.

Reforma administrativă va distruge comerțul rural

În proiectul reformei administrative se precizează, că

primăriile comunale și rurale sunt îndreptățite să-și inițieze cooperative de consum

la caz, că ar semnala abuzuri din partea comercianților existenți, sau ar observa, că scumpesc ilegal produsele de prima necesitate.

Proiectul nu precizează, că ce produse sunt considerate de prima necesitate și astfel se vor ivi cazuri, că

primarii vor deschide măcelării, brutării, bă-

căni și altfel de magazine de haine etc.

pentru a-și realiza profituri în cele mai multe cazuri pentru ei.

Dintre întreprinderile comunale, de altfel nu cam prosperază nici cele existente, deci cele viitoare cum să prospereze?

În tot cazul, proiectul, dacă va deveni lege, va contribui numai la

distrugea comerțului în unele comune,

fără, ca să contribuie cu ceva la realizarea scopului urmărit.

Ha törvény lesz a közigazgatási reformból tönkre megy a falusi kereskedelem

A közigazgatási reformtervezet felvilágosítja a falusi és községi tanácsokat, hogy abban az esetben, ha azt tapasztalják, hogy árdrágítás történik a falusi kereskedők részéről, úgy az elsőrangú közszükségleti cikkek árusítására a tanács üzemeltet nyithat.

Viszont a törvénytervezet nem határozza meg, hogy mit nevez elsőrangú közszükségleti cikknek. Abban az esetben, ha valamelyik községnek egy kereskedői szellemmel megáldott primárja lesz, akkor ez falusi péküzemet, mészárszéket, fűszerkereskedést fog nyitni, ahol még ruhanemű is vásárolható lesz, hiszen a ruházati cikk is az elsőrangú közszükségleti cikkek közé sorozhatók.

A törvénynek ez a pa-

ragrafusa egy csapással tönkre teheti a falusi kereskedelmet,

mely amugy is igen nehéz gazdasági helyzetben van.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az állam majdnem minden esetben ráfizet az ilyen közüzemekre, mert nem nacionalis.

A közigazgatási reform tervezőit valószínűleg ideális cél vezette, amikor az árdrágítás letörésére is gondoltak az adminisztrációs törvény keretén belül, azonban a törvényben említett mód csak azt eredményezné, hogy a nehézségekkel küzdő falusi kereskedelmet tönkre tennék, anélkül, hogy ebből a község lakosainak valami haszna lenne.

Külföldi tőke

beözönlésének reményével kacérkodtunk addig, amíg meg nem született a stabilizáció. A kínos vajadások ideje alatt, amíg az ország gazdasági biztonságát, a vállalkozások és meglévő üzemek rentabilitását veszélyeztette valutánk hídglelős láztáblája, legalább volt egy bizó reménységünk, egy jobb jövőbe vetett hitünk: — lesz majd más-kép is!

Jól tudjuk, hogy fájó sebet érintünk, amikor felvetjük a kérdést: — vajjon napjainkban mi maradt meg a szépszinű reményből? A stabilizációt követő félévben gazdasági válságunk nemhogy csökkent volna, ellenkezőleg soha nem képzelt mélységbe sülyedt. A remény szép színe lassan elfakult és nem maradt más, csak a kétségbeejtő bizonytalanság, a minduntalan felsajgó kérdés: — mi lesz...?

Valutánk stabil, kétségtelen. Megvan a nyugodt vállalkozáshoz, a nyugodt termeléshez az eszköz, de nincs meg a lehetőség. A legrosszabb akarattal senki elállíthatja senki, hogy a csörögő és csupán egy-egy röpke létező zivertételre szűnő gazdasági válságok ideje alatt az ország termelő és fogyasztó rétegei ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság, a polgárság megadassali Nem vártunk csodát a külföldi kölcsöntől sem és nem vártunk csodát a stabilizációtól sem, de azt hittük, hogy a gyógyulási folyamat gyorsabb tempója bekövetkezni.

De a tempó kétségbeejtően lassu. A beteg sehogysem tud lábrakapni.

A külföldi tőke, amelyhez olyan sok reményt fűztünk, csak nem akar bekapcsolódni elalált gazdasági vérkeringésünkbe. A kormányban kétségtelenül megvan a jóindulat ahhoz, hogy megteremtse a kedvező atmoszférát és kedvező lehetőségeket a külföldi tőke vállalkozásához. — Azonban nem elég a jószándék, a súlyos beteg fölött konziliumot kell tartani. A kormánynak az összes gazdasági rétegek reprezentánsai-hól egy konferenciát kellene összehívnia, egy konziliumot, amelyben minden szakma képviselője megállapítja, hogy ebben a pillanatban milyen gátló akadályok állanak még fenn és milyen intézkedésekkel lehetne a külföldi tőkét beédesgetni...

SĂPTĂMÂNA

Uniunea Comercianților Voiajori din Banat, în adunarea extraordinară, care a avut loc Duminecă, a hotărât să fuzioneze cu Uniunea similară din Oradea.

În urma convenției, ambele organizații vor primi numai membri, cari și-au achitat cotizațiile.

Organizațiile din Cluj și Brașov de asemenea se anunță a adera la fuziune în scurt timp.

Comercianții de biciclete și mașini de cusut zilele aceste s'au organizat în Târgul-Mureș, pentru a reglementa comerțul din bransa lor în mod colectiv, soluționând totodată și desfacerea produselor în rate și chestia agenților.

Adunarea a ales președinte al noii organizații generale pe dl. Ion Huttera, iar secretar pe dl. Geza Baumgarten.

Ministerul de Industrie și Comerț a avizat camerele de comerț, că alegerile pentru camerele de industrie și comerț vor avea loc în 30 Iunie a. c.

Alegerile astfel sunt a se organiza pe data de 30 Iunie a. c.

Fabricanții de table zincuite și cercuri de fier, și-au avizat clienții, că cu începere dela 6 Mai a. c. au urcat cu 3—4 la sută supraprețurile, tablelor zincuite și ale cercurilor de fier.

Comisia Economică a guvernului acceptat proiectul dlui Madgearu pentru reorganizarea C. F. R.

Realizarea programului este chestie de câteva săptămâni.

Prețul terpentinei numite grecă, fiind importată din străinătate, a scăzut dela 43 la 40 lei.

Reducerea s'a făcut în urma prisosinței de terpentină, care nu se poate plasa.

Terpentina greacă se utilizează în special în industria chimică.

Consiliul de miniștri a hotărât să înființeze o comisie financiară specială de studii, pe lângă organele financiare ale guvernului.

Comisia va studia problemele financiare actuale, elaborând proiecte practice.

Membri comisiei sunt dnii ministru Popovici, fostul subsecretar de stat, Manoilescu, O. Kaufmann, N. P. Ștefanescu, Blank Aristide și P. O. Vasalopol.

În 28 Mai va avea loc adunarea generală, convocată de Rafineria de Ulei din Târgul-Mureș.

Adunarea luând la cunoștință raporturile direcțiunii și gestiunea anului 1928, va avea să aprobe și bilanțul publicat, în care cu un capital societății de 2.000.000 și rezerve de 630.000, înregistrează un profit net de 467.684'90 lei.

Reducerea impozitelor comerciale și industriale

Camera de Comerț din Cluj solicită un nou împrumut pentru amplificarea Căminului Ucenicilor

Camera de Industrie și Comerț în adunarea, care a avut loc săptămâna aceasta, a luat în discuție propunerile camerelor de comerț din Galați și Buzeu, cari au inițiat

o acțiune pentru reducerea impozitelor directe ale comercianților și industriașilor,

la o cotă minimală.

Camera din Buzău a pornit acțiune pentru reducerea impozitelor directe, iar cea din Galați pentru a celor comunale.

Impozitele comunale sunt mai exagerate, decât cele directe și din acest motiv se reclamă să

se reducă, pentru că

în actualele împrejurări comercianții și industriașii nu pot suporta exageratele impozite comunale.

Camera de Comerț din Cluj a aderat la ambele propuneri, pe cari le-a recomandat tuturor camerelor de comerț din țară.

În adunarea convocată, s'a mai hotărât să se solicite

un împrumut de cinci milioane lei pentru amplificarea Căminului Ucenicilor,

în care se contemplează să se țină și cursurile ucenicilor.

România gazdasági helyzetete a külföldi sajtó tükrében

A *Mitteläuropische Wirtschaft* legutóbbi számában foglalkozik Románia gazdasági helyzetével. Az előkelő és jól informált gazdasági sajtóorganum ezzel kapcsolatosan többek között az alábbiakat írja:

— Románia gazdasági helyzetét általában a minden vállalkozásoktól való tartózkodás jellemzi. A mezőgazdaságban a szigorú tél sok hátrányt okozott, számos helyen újra kellett szántani és a koratavaszi fagyok is erősen ártottak az őszi vetéseknek. Az ipari vállalkozások április havában jelentősebb összegeket kaptak a kincstári tartozások kiegyenlítése fejében, ez azonban

nem adott nagyobb lendületet az iparnak,

mert az újabb befektetések helyett a kapott összegeket elsősorban adósságaik törlesztésére fordították. A kereskedelem helyzete sem mutat javuló tendenciát. A bankokhoz az állami fizetések révén nagyobb összegek folytak ugyan be, azonban nem lehet kihelyezni. Az értékpapírpiacon lanyha kurzusok vannak, sőt egyes való-

rökben nagyobb kurzusesések is voltak. Az általános gazdasági viszonyok rosszabbodására jellemző, hogy

az elmúlt hónapokban az adók nagyon gyéren folytak be.

Igaz ugyan, — jegyzi meg a *Mitteläuropischer Wirtschaft*, — hogy agrárországokban a legnagyobb adóbevételek az év utolsó hónapjában vannak, azonban a *hétsszázmilliónyi deficit*, amelyet az utolsó három hónapban mutat ki a pénzügyminisztérium, nagyon súlyosan érezteti hatását.

— A gazdasági élet reorganizálása lassu tempóban halad előre. Az új vámtarifa előkészületei folyamatban vannak. A telefon üzem reorganizálására vonatkozó tervek eddig semmiféle konkrétumot nem mutatnak fel, csupán az utépitések terve halad a megvalósulás felé, amennyiben a kormány ötszázmillió lejt szavazott meg erre a célra, a hosszú tél miatt azonban a munkálatok csak későn és csak vontatottan indultak meg.

Edificiile noi ale societăților sunt scutite de impozite

Legea contribuțiilor directe prevede scutiri de impozite pentru edificiile noi, ca să se încurajeze construirile.

Edificiile noi ale societăților pe acții nu au fost scutite de impozite,

cu toatăcă aceste avantagii nu sunt considerabile, dacă avem în vedere, că aceste avantagii se acordă numai pe cinci ani, pe când în alte țări, între cari în Cehoslovacia, Ungaria și alte țări,

noulle edificii sunt scutite impozite pe treizeci de ani,

fără deosebire.

Curtea de Apel din Cluj, într-o sentință în principiu, ca a doua instanță de apel a impunerilor, precizează că

scutirea de impozite este

acordabilă și nouilor edificii ale societăților pe acții,

legea având menirea să încurajeze construirile.

Curtea, sub prezidenția dlui Victor Pop, în 13 Mai a. c. a pronunțat sentința, precizând, că

acele comisii de impunere, cari au stabilit impozite și pentru noule edificii ale societăților pe acții, nu au procedat corect

și au aplicat greșit dispozițiile legeri contribuțiilor directe.

Sentința Curtei de Apel, contribuie la încurajarea construirilor, precizând în principiu, că scutirea de impozite se este precizat pentru orice construcție nouă.

A H É T

Az Utazó Kereskedők Bársági Egyesülete, amely vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen kimondotta a nagyváradi testvéregyesülettel való fuzióját. A megállapodás értelmében mindkét egyesület csak azokat a tagokat veszi át a fuzionált egyesületek közös listájára, akik tagjardékukat rendszeresen fizetik. A fuzióhoz rövidesen a brassói és kolozsvári utazók csoportjai is csatlakozni fognak.

Marosvásárhelyen a napokban alakult meg az *Erdélyi és Bánáti Varrógép- és Kerékpárkereskedők Országos Egyesülete*. Az egyesülés célja a tisztességtelen szakmai kereskedelem ellen való kollektív fellépés, valamint a részletfizetés és ügynökkérdés szabályozása. Elnök lett Huttera János, míg az egyesület titkára Baumgarten Géza.

A kamarai választások megtartására vonatkozólag a kereskedelmi és iparügyi minisztérium 1834 számú királyi dekrétumra való hivatkozással értesítette a kamarákat, hogy az új választások június 30-án lesznek és a választási előkészületeket ennek megfelelően tegyék meg.

A külföldi származásu finomabb fajta, ugynevezett görög terpentin belföldi ára 43 font-ról 41 fontra esett. Az árcsökkenés azzal a külföldi jelentéssel magyarázható, amely a görög terpentinben nagyarányu feleslegekről számol be, amely feleslegek plazsirozása nyomja a piaci árakat. A görög terpentin főleg vegyipari gyártásra használják.

A legutóbbi minisrtertanács elhatározta, hogy egy *speciális pénzügyi bizottságot* alakít, amelynek főképpen tanulmányi szerepe lesz a kormány pénzügyi szerve mellett. Az ujonnan alakított legfelsőbb pénzügyi tanács a napirenden lévő pénzügyi és közgazdasági kérdéseket fogja tanulmányozni elsősorban és javaslatokat fog kidolgozni a praktikus megoldásokra. A bizottság elnöke, Mihály Popovici pénzügyminiszter, Manoilescu volt pénzügyi alminiszter, Kaufmann Oszkár, N. P. Ștefanescu, Blank Aristide és P. O. Vasalopol bankvezérek.

A belföldi *abroncsvas* és *horganylemez* termelők körlevélben értesítették üzletheleiket, hogy május hó 6-iki érvénnyel a fekete és horganylemez, valamint az abroncsvas felárát háromnegy százalékkal felemelték.

A kormány gazdasági bizottsága legutóbbi ülésén *Madgearu* kereskedelemügyi miniszter programját, a vasút reorganizálására vonatkozólag elfogadta. — Madgearu miniszter, aki ideiglenesen vezeti a közlekedésügyi teendőket, a program megvalósítását rövidesen keresztül viszi.

Comisii pentru stabilirea daunelor cauzate pe CFR.

Direcțiunea generală CFR, prin circulare a avizat direcțiunile regionale, ca să-și înființeze câte o comisie, care să stabilească de urgență daunele cauzate pe CFR, cu ocazia transporturilor și restituirea diferenței taxelor stabilite greșit.

Comisiile sunt a se alcătui din câte un delegat al contenciosului mișcării și contabilității.

Franco-Româna își construiește un nou palat în București.

Societatea de asigurare *Franco-Română* a cumpărat un intravilan în C. Griviței No. 23, în apropierea Ministerului de Finanțe, cu 2¹/₂ milioane, construindu-și pe el un palat modern cu trei etaje pentru biourile sale.

Noul palat, ca și celelalte palate din Timișoara și București cu șase etaje vor fructifica rezervele societății.

Noua taxare a transporturilor de bere

În conformitate cu o recentă dispozițiune a administrației c. f. r., berea transportată în vagoane speciale particulare, înscrise în parcul unei administrații de cale ferată, se va taxa la greutatea respectivă, cel puțin 10.000 kgr. de vagon și crisoare de trăsura.

Această nispozițiune intră în vigoare cu începere de astăzi.

O nouă cerere de faliment contra firmei Armin Eles din Arad

Zilele aceste am anunțat, că Banca *Timișană* a cerut să se aplice procedura de faliment contra dlor Dr. Bela și Geza *Armin*, proprietarii firmei *Armin Eles* din Arad.

În ultimul timp a mai cerut și Banca *Comercianților* din Timișoara, ca să se aplice procedura de faliment contra firmei *Armin Eles* pentru o prestațiune de 100.000 lei.

Insolvența firmei Mauriciu Herbstein din Arad

Fabrica de bomboane „*Candia*” din Timișoara, a cerut să se aplice procedura de faliment contra firmei *Mauriciu Herbstein* din Arad.

Tribunalul sesizat, zile aceste va aduce hotărâre în chestia cererei, în care se precizează o datorie de 139.000 lei.

Nem emelik a cukor arát

A cukor fogyasztási adóját tudvalevőleg 4 lejről hét lejre emelték föl kilogrammonként. A fogyasztási adó emelésének arányában a cukorgyárak a cukor forgalmi árát is emelni akarták, azonban a kormány egyik legutóbbi intézkedésével az áthárítást a fogyasztókra nem engedte meg.

Stabilizarea leului a devenit o chestie internațională

Dl. Dusan Tabacovici, directorul executiv al Băncii Naționale Ungare preconizează actualitatea cooperăției băncilor de emisiune

În ultimul timp s'au răspândit știri alarmante, că s'ar iniția

atacuri politice în contra cursului leului stabilizat

pentru ca să ni-se deprecieze valuta și astfel să se provoace nemulțumiri.

Versiunile răspândite au provocat mari îngrijorări în unele cercuri și din acest motiv credem importante declarațiile dlui *Dusan Tabacovici*, directorul executiv al Băncii Naționale Ungare.

Dl. *Dusan Tabacovici*, care a fost la Oradea zilele aceste,

a avut un mare rol în stabilizarea ungară,

ca președinte al Centralei Ungare de Devize și din acest motiv declarațiile dsale sunt de mare importanță și în privința cursului leului stabilizat.

Dl. *Tabacovici* a declarat, că ne apropiem de timpul, în care

stabilizarea valutei este o problemă de interes ge-

neral pentru toate țările

și nu numai pentru țara despre a cărei valută este vorba.

— La stabilizarea leului sunt interesate toate băncile de emisiune, cari au garantat împrumutul de stabilizare.

În consecință participarea băncilor de emisiune la stabilizarea leului, este o dovadă, că *stabilizarea cursului valutei române a devenit o problemă de interes internațional,*

ceea ce se dovedește și prin faptul, că operațiile de stabilizare se contemplează împreună cu dl. *Rist*, vicepreședintele Băncii de Emisiune din Franța.

În urma evenimentelor, în fine a devenit actuală și problema atât de mult discutată:

cooperarea băncilor de emisiune,

deoarece s'a constatat foarte semnificativ cu ocazia varierii cursurilor valutare, că fluctuațiile sunt în detrimentul întregii vieți economice internaționale.

Tabakovits Dusan, a Magyar Nemzeti Bank vezérigazgatójának nyilatkozata a stabilizált lejről

„Egy szebb és jobb jövőt remélhetünk a jegybankok kiépített kooperációjától”

Az utóbbi időben riasztó hírek terjedtek el arról, hogy a stabilizált lej ellen politikai célzatu támadás készül, amely a lej árfolyamában bizonyosfoku csökkenést idézhet elő. Ezeknek a tendenciózus híreknek nem tulajdonít jelentőséget a belföldi gazdasági élet, azonban mégis alkalmasak lehetnek arra, hogy

a gazdasági válságban érzékeny közhangulatot pénzügyi vezetőkörünk ellen hangolja.

Érdekes ebből a szempontból *Tabakovits Dusan*, a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatójának nyilatkozata, aki a napokban Nagyváradon tartózkodott.

Tabakovits Dusan, aki a háboru alatt a magyar devizaközpont elnöke volt, jelentékeny szerepet játszott a magyar pénz nemzetközi megszilárdítása körül, így nyilatkozott a lej stabilizálásáról, mely általános érdeklődésre tarthat számot:

— Közeledünk ahhoz az időponthoz, — mondotta a Magyar Nemzeti Bank igazgatója — amikor a valuták stabilizációja a valuták sorsa nemcsak annak az államnak az ügye, amelyiknél a kérdés aktuális. hanem

nemzetközi problémává válik. Romániában a lej stabilizálása ugy történt, hogy a kölcsön garanciáját illetőleg érdekelve vannak a összes jegybankok, vagyis a valutastabilizálás akciójában maguk a jegybankok is részt vesznek. Ez maga is mutatja, hogy

a lejstabilizáció nemzetközi ügy lett.

Tudjuk, hogy a Banca Națională mellett működik *Rist*, a Banque de France rendkívüli képességű alelnöke és ez azért van, mert a lejstabilizáció már nemcsak Románia magánügye, hanem nemzetközi érdek is.

— A jegybankoknak ez a közös munkája — folytatta *Tabakovits Dusan*, — aktuálisá tette a sokat vitatott problémát,

a jegybankok kooperációjának kérdését.

Megállapítható, hogy azoknak a gazdasági és morális csapásoknak, amelyeket a valuták ingadozása okozott, nemzetközi hatása volt s most a jegybankok kiépített kooperációjával egy szebb és jobb jövő biztosítását remélhetjük.

A temesvári Turul Cipőgyár Rt. közgyűlése

Május 8-án tartotta meg *Engel Pál* vezértanácsos elnöklete alatt 28-ik rendes évi közgyűlését a temesvári *Turul Cipőgyár Rt.* A közgyűlés az igazgatóság évi jelentését, valamint az 1928. évre szóló számadásokat tudomásulvette és elhatározta, hogy a 28-as számú részvényt május 15-étől kezdődően darakonként 35 lejjel, az osztalékadó levonása mellett váltassék be. Kifizető helyek a vállalat pénztára, a Banca Comercială Italiană și Română és a Magyar Általános Hitelbank temesvári fiókjai, ezenkívül az *Anglo Bank Ltd.* nagyváradi és csernovici fiókja.

Nagy fizetési képtelenség a budapesti borszakmában.

A budapesti börpiacon fizetési képtelen lett a *Steiner Tesl. verek* Szerencsen-utcai bórnyagkereskedő cég, mégpedig 214.573 pengő adóssággal és 103.368 pengő aktivitummal. A cég 42 százalékos kvóta felajánlásával a kényszerregezési eljárás megindítását kérte a törvényszéken és beadványában afelől panaszkodik, hogy egyes hitelezői, így pl. a lipószentmiklósi *Pazarini Lajos*, valamint a *Latzkó, Palka és Társa* bórnyaggyárosok megakadályozták a bíróságon kívüli egyezséget, amire a cég törekedett.

Bizottságokat létesítenek a CFR-nél a vasuti károk megállapítására.

A CFR vezérigazgatósága körrendeletet intézett az egyes kerületi vasuti igazgatóságokhoz és utasítást ad arra vonatkozólag, hogy minden vasuti igazgatóság székhelyén egy-egy bizottságot alakítsanak, amely a szállítások közben ért károk összegét, vagy a rosszul kiszabott díjak visszatérítését gyorsabban elintézzé. Ebben a bizottságban a jogügyi, forgalmi és számosztály egy-egy megbízottja foglal helyet.

Ujabb csódkérés egy aradi cég ellen

A temesvári *Kandia-cukorkagyár Herbstein* Mór aradi kereskedő ellen 129 ezer lej erejéig csódkérést adott be a temesvári törvényszékhez. A csódkérés ügyében a bíróság a napokban fog dönteni.

A Marosvásárhelyi Kőolajfinomítógyár Rt. mérlege

A Marosvásárhelyi Kőolajfinomítógyár Rt. május 28-án tartja meg Bukarestben rendes évi közgyűlését, amelyen az igazgatóság beszámol az elmúlt év üzleti eredményéről és előterjesztést tesz az igazgatóságba kooptált két új tag jóváhagyására. A napokban közzétett mérlegében a Kőolajfinomító Rt. kétféle millió lej részvénytőke és 630 ezer lej tartalékok mellett 1928. évről 467.684.90 lej tiszta nyereséget mutat ki.

DIANA

sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Reglementarea prețurilor spirtului

Adunarea generală a Sindicatului Spirtului s'a convocat în București pe ziua de 23 Mai a. c.

Sindicatul spirtului S. A. și-a convocat adunarea generală în București, pe ziua de 23 Mai a. c.

La adunarea generală convocată, în afară de raporturile și gestiunea anului trecut, se va ratifica și cooptarea dlui I. Peretz și W. Rothmund în direcțiune, alegându-se cinci membri activi noi și cinci supleanți.

După adunarea generală va urma o adunare extraordinară, pentru

modificarea statutelor sindicale,

după cum o reclamă împrejurările actuale.

În legătură cu aceste se anunță, că Sindicatul stabilește următoarele prețuri în viitor pentru spirtul luat dela fabricele de spirt:

Prețul de bază se plătește numai acelor fabrici, cari

produc anul 10 vagoane de spirt absolut,

iar fabricele cari produc anual mai puțin de 400 Hl. primesc un suprapreț de 20 la sută cele cari produc între 400—600 Hl. primesc 15 la sută, iar cele cari produc 600—800 Hl. primesc 10 la sută peste prețurile

de bază.

În privința capitalului, statutele Sindicatului se modifică în sensul, că se stabilește

un capital societar de 60 milioane în 800.000 acții de câte 100 lei

valoare nominală. Prima emisiune este de o valoare nominală de 15 milioane, iar în privința celorlalte emisiuni direcțiune are latitudinea de a decide, cu o majoritate de două treimi.

Fabricile de spirt sunt obligate să își schimbe acțiunile de 250 lei în acții de câte 100 lei valoare nominală, în proporția producției lor din anii 1924 și 1925.

În privința fabricelor de spirt agricol, statutele se modifică în sensul, ca

o treime din membri direcțiunii, să fie fabricanți de spirt agricol din Ardeal și Bucovina,

designați și propuși de către Uniunea Fabricanților de Spirt Agricol.

O treime dintre membri comisiei executive, de asemenea va fi compusă din fabricanți de spirt agricol, propuși de către consiliul ales.

Május 23-án tartja közgyűlését a Szeszszindikátus

Fokozott képviseletet biztosít a Szindikátus vezetősége a mezőgazdasági szesztermelésnek

A Szeszszindikátus Rt. rendes évi közgyűlését május 23-án tartja meg Bukarestben. A rendes évi közgyűlésen terjeszti elő az igazgatóság a Szindikátus 1928. évi mérlegét. Az igazgatóságba kooptált J. Peretz és a bácaui W. Rothmund gyárosok beiktatását ratifikálják és öt új felügyelőbizottsági és öt új póttagot választanak.

A rendes évi közgyűlést rendkívüli közgyűlés követi amelyen

az alapszabályok több pontját módosítják.

A szeszgyáraktól átvett szeszárát a következőképen állapítják meg:

Az alap árát a Szeszszindikátus oly gyáraknak fizeti, melynek évi termelése 10 vagon abszolútalkohol. Azok a gyárak, amelyeknek évi termelése 400 hektoliternél kevesebb, 20 százalékos, a 400—600 hektoliter termelésű gyárak 15 százalékos és a 600—800 hektoliter termelésű szeszgyárak pedig 10 százalékos felárát kapnak az alapárakon kívül.

Az alapszabályoknak az alapfőkére vonatkozó része a következőképen módosul: a Szeszszindikátus Rt. részvénytőkéje 60 millió lej, amely 800.000 darab 100 lej névértékű részvényből áll. Az első emisszió 15 millió lej értékű, a többi kibocsátások felett az igazgatóság határoz kétharmad többségben.

A szeszgyárak az eddigi 250 lej névértékű részvények helyett 100 lej névértékű részvényt kötelesek átvenni az 1924. és 1925. évi termelésük közeparányosának megfelelő hektolitermennyiség szerint.

A mezőgazdasági szeszgyárak képviselőit a vonatkozólag az alapszabályok úgy módosulnak, hogy az igazgatóság egyharmad részét az erdélyi és bukovinai mezőgazdasági szeszgyárak részére tartják fenn. Ezekre az igazgatósági helyekre

a Mezőgazdasági Szeszgyárak Szövetsége jelölti ki választás céljából a tagokat.

A végrehajtóbizottság egyharmad részét szintén a mezőgazdasági szeszgyáraknak tartják fenn és ezeket a tagokat a mezőgazdasági szeszgyárak részéről beválasztott igazgatósági tagok jelölik ki.

Ujabb csődkerést adtak be az aradi Éles Armin cég ellen

Megirtuk, hogy az aradi Éles Armin cég tulajdonosai dr. Éles Géza és dr. Éles Béla ellen a temesvári törvényszéknél a Timişiana Bank csődkerést adott be. A napokban a temesvári Kereskedők Bankja százezer lej követelés erejéig újabb csődkerést nyújtott be az Éles Armin cég ellen.

In valorizarea ungară nu se recunosc drepturile asiguraților din teritoriile fosta Ungarie

Legea de valorizare din Ungaria precizează, că

la valorizarea asiguraților pot să reflecteze numai asigurații,

cari la 1 Aprilie 1928 au locuit în Ungaria.

Dispozițiile guvernului ungar au provocat mari nemulțumiri

în special între ungurii din fostele teritorii ungare, cari

au contractat asigurări cu institute ungare înainte de 1 Aprilie 1928,

ba chiar și în anii 1919, 1920 și 1921 având încredere în institutele din Ungaria.

România győzelmével végződött a Duna alsó szakaszának szuverenitásáért folytatott harc

România és az Európai Dunabizottság között már hét év óta heves harc folyik, hogy kit illetnek meg a szuverenitás jogai a Duna alsó szakaszán, Brăila és a Fekete-tenger között? Az Európai Dunabizottság, amelyből a világháború befejezése után Németország és Ausztria-Magyarország képviselői kiváltak és amelyben Románián kívül immár csupán Anglia, Franciaország és Olaszország foglalnak helyet, szuverenitását ki akarja terjeszteni erre a szakaszra, Románia azonban ellenezte ezt és az ügyet a hágai nemzetközi törvényszék elé vitte.

A hágai törvényszék az Európai Dunabizottságnak adott igazat. Románia nem akarta magát alávetni a hágai ítéletnek és két év óta a legkiméletlenebb harc dúlt a két fél között. — Nehány hónap előtt azonban új tárgyalások indultak, amelyek általános meglepetésre Románia győzelmével végződtek. Az új megállapodás szerint az Európai Dunabizottság immár csupán saját alkalmazottai felett rendelkezik,

az összes többi jogok Romániát illetik.

Esetleges döntőbírókba a Dunabizottság is kiküldi bíráját, azonban ezek a döntőbírók román elnök vezetésével működve és ítéle-

teiket minden vitás ügyben a román király nevében hozzák. A pénzbüntetéseket fele részben a román állam, fele részben az Európai Dunabizottság szedi be, Ezzel egyidejűleg Anglia, Franciaország és Olaszország lemondottak azon jogukról, hogy a Dunabizottság támogatására a Fekete-tengeren hadihajókat tarthassanak. A vita egyszóval Románia teljes győzelmével ért véget és az egyezkedési tárgyalások során főként a Népszövetség titkársága állott Románia mellé és támogatta a román szuverenitás kiterjesztését.

A héteves harc elintézésével egyidejűleg azonban egy új fogas probléma merült fel. Lengyelország azzal a kérelemmel fordult Romániához, hogy egyezzenek bele abba, hogy

Gyurgyevo román város és Ruszcsuk bolgár város között a Dunán hajózási kirendeltséget létesítsen.

Ha Románia elfogadja Lengyelország ajánlatát, úgy a lengyel állam kötelezi magát, hogy viseli a költségek felét, mintegy 40 millió lejt, mivel különös érdeke, hogy gyors és közvetlen összeköttetést kapjon Konstantinápoly és a közel kelet felé. A kirendeltség kompon bonyolítaná le a szolgálatot és a vasúti szállítmányok minden átrakás nélkül mehetnének tovább Konstantinápolyba.

Mozgalom a kereskedők és iparosok mérsékelt adózása érdekében.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara újabb kölcsönt vesz fel a tanoncotthon kibővítésére.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara e héten megtartott igazgatósági ülésén a galaci és buzeaui iparkamarák két országos érdekű átiratát tárgyalta.

A buzeaui iparkamara országos mozgalmat indított aziránt, hogy

ugy a kereskedők, mint az iparosok egyenes adóját minimálisabb kulcs szerint vessék ki.

A galaci iparkamara pedig a tulmagas községi illetékek kivétele ellen foglalt állást. A községi illetékek jóval túlhaladják az egyenes adókat. Arra kéri a kormányt, találjon módot arra, hogy

a községi illetékek mérsékeltessenek,

mert ha a jelenlegi rendszer tovább tart, a kereskedők előbb-utóbb minden jövedelmüket községi illetékek megfizetésére kell fordítsák.

Az iparkamara mindkét átiratot magáévá tette s hasonló állásfoglalásra kérte fel az ország összes többi iparkamaráit.

Ezután a kolozsvári iparkamara által létesített tanoncotthon kibővítésének ügye került sorra. A kamara elhatározta, hogy

ötmillió lej kölcsönt vesz fel

abból a célból, hogy az inasotthon kibővítse, hogy ott a kereskedelmi inasiskola is elhelyezést találjon.

A Banca Națională kamatlábemelése megnehezíti az ipari termelést, válságba sodorja a mezőgazdaságot s minden vonalon megdrágítja az életet

A kamatlábemelés következményeiről nyilatkozik a bankigazgató, a gyáros, a termelő, a kereskedő

A Nemzeti Bank két héttel előbb a visszleszámitolási hitel kamatlábat 6 százalékról nyolc százalékra, a lombárd hitelét 7 és fél százalékról 9 és fél százalékra emelte fel. A jegybanknak ez az intézkedése indokolt volt, mert a ráták emelését a nemzetközi pénzügyi helyzete vontta maga után. A Nemzeti Bank most két hét után azonban újabb meglepetést szerzett. Ismét felemelte a kamatlábat és pedig visszleszámitolási hitelt 8-ról 9 százalékra, a lombárd kölcsönét 9 és félről 10 és fél százalékra. Ezt az újabb kamatlábemelést a Banca Națională fiókok már közölték is a területükön lévő pénzügyintézetekkel. Szinte érthetetlen, hogy a Jegybank most, amikor az ország a súlyos pénzügyi válság óráit éli,

két hét alatt kétszer emelte a kamatlábat.

A Jegybank ez a kamatlábemelési politikája a pénzügyi piac nagy visszatetszést keltett. A Regátban valóságos pánikot okozott, mert a regáti pénzügyintézetek szinte kizárólag a Banca Națională visszleszámitolásából táplálkoznak. Erdélyben már kissé higgadttabban itélik meg a helyzetet, mindazonáltal itt is az a szilárd meggyőződés alakult ki, hogy

a kamatláb felemelése a közgazdasági élet minden szakában rövidesen éreztetni fogja káros következményeit.

A kamatlábemelés várható következményeiről, a következő információkat szereztük be:

Bocsány László,

a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank vezérigazgatója:

— Amennyire nem lepte meg a pénzügyintézeteket a Banca Națională első kamatlábemelése, annyira feltűnő volt az utóbbi bekövetkezett másfél százalékos rátaemelés. Az első emelés indokolt volt, mert hiszen az országot az a veszély fenyegette, hogy a belföldi tőke jobb kihelyezési lehetőség reményében a külföldre menekül. A Banca Națională az első kamatlábemeléssel ezt akarta megakadályozni. Az újabb kamatlábemelést azonban már alig lehet indokolni.

A kamatlábemelés az erdélyi pénzügyintézeteket nem érintette olyan kellemtlenül, mint a regátiakat.

Mi sajnós mostoha gyermekei vagyunk a Banca Naționalának és minimális reescomptban részesülünk. A regáti pénzügyintézetek azonban, amelyek között olyan is van, amely egyedül nagyobb reescomptot kap, mint az erdélyi pénzügyintézetek együttvéve. Így érthető, hogy

a regátban a kamatláb-

emelés hihetetlen megdöbbenést, majdnem pánikot idézett elő.

Nálunk alig keltett nagyobb emóciót. Alkalmam volt az erdélyi pénzügyi piac több vezető egyéniségeivel beszélni, akik egyöntetűen kijelentették, hogy körzetükben a rátaemelés nem keltett nagyobb riadalmat. Egyelőre bizonytalan, hogy az erdélyi pénzügyintézetek követik-e a Banca Națională példáját. Én valószínűnek tartom, hogy nem. A bankok nagy pénzkészletekkel rendelkeznek, igénylés pedig alig van. Elsőrangú kezek nem igen kérnek hitelt, mert a stagnáló helyzet az újabb befektetésekre és üzleti relációk kiterjesztésére nem alkalmas. Egyelőre ez a helyzet, hogy később mi lesz, arra nézve nem lehet jóslásokba bocsátkozni.

Peptea Jakab

az Ugri kolozsvári körzetének igazgatója:

— A Jegybank kamatlábemelésének momentán az ipari termelésben nincs következménye, azonban kétségtelen, hogy rövid időn belül jelentkezni fognak a következményei, mert

a pénzügyintézetek kénytelenek lesznek a Banca Națională kamatlábemelési politikáját követni

és a kihelyezési kamatot felemelni. A pénzügyintézetek egyelőre nem akarják, legalább is nálunk Erdélyben, a pénzt drágítani, azonban rövid időn belül kényszerítve lesznek a kamatlábemelés konzekvenciáit a banktőkével dolgozó iparvállalatokra áthárítani. Az iparvállalatok viszont — minthogy nincs más választásuk — legalább részben, a fogyasztókra fogják áthárítani

a pénzdrágulást és így az iparcikkek árai feltétlenül emelkedni fognak.

Dr. Török Bálint

az Erdélyi Gazdasági Egyesület főtitkára:

— A kamatlábemelés rendkívül kellemetlenül érintette a mezőgazdát. A mezőgazdák nem tudják termékeiket értékesíteni és ezért kora tavasszal nagyszámú zöldhiteleket vettek fel. A kormány zöldhitelekkel akart a mezőgazdákot segíteni, amelyek természetükben fogva rövid lejáratúak. Bár a mezőgazdasági kölcsönök kamataj megkezdésénél volt, mégis

a gazdák a kedvezőtlen terméskilátások miatt a minimális kamatot sem bírják el.

Most, hogy a kamatlábemelés bekövetkezett, kétségtelenül meg fog drágulni az élet, a gazdák magasabb áron szerezhetik csak be éleltszükségleti cikkeiket, viszont a mezőgazdasági termékeiket alacsony áron sem tudják értékesíteni s így

a kamatlábemelés a mezőgazdaságra nézve

O nouă bancă în Târgul-Mureș

Tribunalul din Târgul-Mureș, a înregistrat, zilele aceste o nouă bancă, sub firma

„Banca Generală Comercială din Târgul-Mureș”,

fondata cu un capital de șase milioane lei.

Institutul și început activitatea în palatul dlui Eugen Rosenfeld, mare comerciant, în

rendkívül veszélyes lehet.

A mezőgazdát váratlanul érintette ez a kamatlábemelés s ennek hatása alatt — biztos információk szerint — már több gazda storniozta azokat a mezőgazdasági géprendeléseit, amelyekkel intenzívebb termelést akart produkálni.

Pop Sever

a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara kereskedelmi szakosztályának volt elnöke, az interimár bizottság tagja:

— A kereskedelmi életben nagy zavarokat idézett elő a Jegybank kamatlábemelése. E pillanatban a kereskedők teljesen tájékozatlanul állanak, nem tudják, hogy a kamatlábemelés milyen hatással lesz az üzleti forgalomra. Ahogy azonban a pénzügyintézetek megkezdik, — mert véleményem szerint rövid időn belül legalább két százalékkal fogják emelni a kihelyezési kamatlábat — abban a pillanatban megindul a drágulási folyamat és

a kereskedők is kénytelenek lesznek a kamatlábemelést kalkulációjuknál figyelembe venni.

Az élet bizonyára drágább lesz, ámbár a kereslet és kínálat szabályozza az árakat. Jelenleg meglehetősen korlátozott a kereslet és a kereskedők, ha drágább pénzen is vásárolnak majd, nem fogják tudni ezt vevőikre teljesen áthárítani, minthogy manapság már alig vannak vevők és ez a kereskedő romlását fogja maga után vonni.

piață,

ocupându-se cu tot felul de operații bancare

și având în consiliul de administrație pe dnii: Iosif A. Rosenfeld, Mauriciu Sandor, Wilhelm Deutsch, Ernst Révész din Târgul-Mureș și Iuliu Elek din Reghimul-Săseș.

În comitetul de supraveghiere sunt dnii: Gligore Mihály, comerciant; Dr. Iosif Heiman, medic; Izidor Braun, comerciant.

Directorul executiv al institutului este dl. Coloman Wagner, fost procurist la Banca de Scont din Târgul-Mureș.

Uj bérpalotát épít a Franco-Romana Biztosítótársaság Bukarestben.

A pénzügyminisztérium közléseben, a Cal. Grivitei 23. sz. a. két és félmillió lejért most vásárolt telken, amelynek három emeletét fogják a Társaság központi igazgatóságának modern irodái elfoglalni. Az új palota többi része, valamint a Társaság másik bukaresti hatemeletes bérpalotája és a fennmésvári palotája, mint bérház fogják az intézet tartalékait gyűmölcsöztetni.

Continental

Vaskereskedelmi Társaság

KERN ÉS TÁRSAI

Az Egyesült Csehszlovák Vasművek eladási szervezete. A witkowitzi csőhengerművek, a csehszlovák állami podbrezovai csőhengerműveknek és a csehszlovák öntöttedénygyárak vezérképviselője.

București,
Cluj, Cernăuți, Timișoara,
Ploești.

Bist. A e, rez fiók címe:
ri indi Calea Re Ferdinand 69/a.
rica de

A cluj raktár:
Hitelbank Áruraktár P. Gării 3.

Fonciera Soc. Gen. de Asigurări și-a încheiat favorabil bilanțul pe anul 1928

Fonciera S. A. de Asigurări Generale Cluj, în bilanțul său pe anul 1928, ce este al VII-lea, pe lângă toată deconjunctura asigurărilor din anul trecut arată creșterea circulației și o dezvoltare a societății. Ce privește rentabilitatea bilanțul este în general identic cu bilanțurile bune din anii precedinți, dovadă dezvoltarea sigură și permanentă a societății.

După un capital social de 10 milioane lei și rezerve de

3,360.066'03 lei, profitul net este de 1,235.977'87 lei, ce corespunde la o rentabilitate de 10%. Rezerva primelor 26,751.438'90, rezerva papubelor 3,478.864, în afara de reasigurări. Față de aceste dispune de o avere în imobile de 7,119.860, în efecte 4,675.551'90, iar numerar de bănci 30, milioane 732.056'92 lei. Activele după bilanț fac 111,904.918'18 lei (spor de 20 milioane) profitul brut 99,918.667'61 lei (creștere de 10%).

A Krupp-művek vezérigazgatója Aradon van és az Astrával tárgyal

E hó 14-én, kedden Aradra érkezett a német nehézipar legnagyobb érdekeltiségének, a *Krupp-gyáraknak* egyik vezetőigazgatója, aki az Astra vendége és állandóan együtt van a gyár igazgatóival.

A szakkörök igen nagy fontosságot tulajdonítanak ennek a látogatásnak s bár a tárgyalások a legbizalmasabb formában történnek, annyi mégis kiszivárgott, hogy amennyiben a Krupp-művek intenzívebb üzleti nexusot tudna perfektuálni az Astrával, ez a kapcsolat feltétlenül ellensúlyozná az Astra liberális tőkeérdekeltég hatalmas tételeit.

Tratativele în chestia insolvenței firmei de textile Hirschfeld din Arad progesează încet

La pasive se evidențiază 60 milioane

Zilele aceste am anunțat insolvența firmei de textile *Hirschfeld & Co.* din Arad, care a început tratative cu creditorii pentru realizarea unui acord în privința creditelor ce se cifrează la 60 milioane.

Insolvența s'a produs nu numai din cauza crizei economice generale, ci

mai mult din cauza unor speculații greșite,

cari au stavilit activitatea și prosperarea întreprinderii.

Proprietarii firmei, în toamna trecută și-au înmagazinat

mărfuri în valoare de aproape 100 milioane,

dar aceste stocuri nu s'au putut valoriza după cum s'a contemplat și astfel s'a produs insolvența. Proprietarii au cerut moratoriu pe un an dela creditorii, evident fără dobânzi.

Obligându-se, ca după un an să achite în întregime sumele ce datorază,

și din cari cele mai multe sunt solicitate din streinătate.

Insolvența firmei *Hirschfeld*, cunoscută, cu una dintre cele mai mari firme de textile din Banat,

a provocat mare consternație în cercurile comerciale și bancare,

fiind vorba de o datorie de 60 milioane.

Creditorii indigeni, cu excepția unor bănci, foarte puțini are firma, iar datoriile, pe care le are la bănci, până în prezent se reînnoiau obișnuit.

În cercurile specialiste,

averea firmei se evaluează cu 150.000 dolari mai puțin,

decât valorează activele.

Dintre creditorii streini mai interesată este în insolvența casa

Crespi Milano, care are o pretențiune de 110.000 dolari

la firma *Hirschfeld* din Arad.

Firmei de textile *Maler* din Praga și firmei *Vereinigte Textil* din Viena de asemenea îi datorează mari sume.

Vontatottan haladnak az aradi Hirschfeld & Comp. textil cég 60 millió fizetéseképtelensége ügyében az egyezkedési tárgyalások

A nagy fizetéseképtelenségben főleg külföldi cégek vannak érdekelve

Megirtuk, hogy az aradi *Hirschfeld & Comp.* textil cég 60 millióval fizetéseképtelen lett. A fizetéseképtelenséget nem kizárólag a sivar gazdasági helyzet, hanem helytelen spekuláció is okozta. A cég, melynek tulajdonosa *Hirschfeld* Móric, múlt ősszel

majdnem százmillió raktárt halmozott fel.

A dekonjunktura azonban keresztül huzta *Hirschfeld* spekulációját.

A cég hitelezőitől egy éves moratóriumot kért, teljes fizetést ígért, természetesen kamatmentesen. A hitelezők nagyobárára külföldiek. A *Hirschfeld* cég a Bánság egyik legnagyobb

és legtekintélyesebb textilcége volt és így a 60 millió fizetéseképtelenség úgy kereskedelmi, mint bankkörökben nagy konsternációt keltett. Belföldi hitelezője a *Hirschfeld*-cégnek, egy pár banktól eltekintve, kevés van.

Szakkörök a cég vagyoniállományát százötvenezer dollárral kevesebbre taksálják, mint az aktiva értékét.

A külföldi hitelezők közül *Crespi* milánói cégnek 110.000 dollárral tartozik. Ezenkívül *Mahler* prágai és a *Vereinigte Textil* Wien vannak erősen érdekelve *Hirschfeld & Co.* insolvenciájában.

Ameliorarea dispozițiilor leger protecțiunei lucrătorilor minori

Fabricanții pornesc acțiune generală pentru modificarea legii

Acum trei luni a intrat în vigoare legea, care reglementează preocuparea femeilor și minorilor în întreprinderi, după sistemul din țările occidentale.

Legea s'a alcătuit fără să se fi consultat și reprezentanții întreprinderilor și fără să se fi avut în vedere împrejurările dela noi și din acest motiv

contribuie în mare parte la stânjenirea intensificării producției

și la reducerea resurselor de câștig a lucrărilor.

Reprezentanții întreprinderilor imediat au observat lacunele legii, iar în decurs de trei luni dela aplicare,

au avut ocazia, ca să simte defectele dăunătoare ale acestei legi

atât de greșit alcătuită.

Unele întreprinderi, în urma nouilor dispoziții,

au fost nevoite să-și concedieze din personal, reducându-și activitatea chiar și cu 50%,

în actualele împrejurări, în cari femeilor și minorilor nu le este permis, ca să lucreze mai mult de opt ore la zi.

În actuala situație întreprinderilor nu le este permis, ca să accepteze lucrătorii minori și femeile să lucreze peste opt ore la zi.

deși orele separate se plătesc dublu

și astfel s'ar spori și resursele de câștig ale muncitorilor.

Reprezentanții întreprinderilor chiar și la început au căutat să-i convingă pe

membri guvernului, să amelioreze dispozițiile,

dându-se posibilitate de câștig și minorilor. Intervențiile însă nu au avut rezultatul dorit și astfel

U. G. I. R. din Cluj, împreună cu Camera de Comerț, pornesc acțiune generală

pentru obținerea modificării legii. La acțiune se contemplează să se câștige și aderența tuturor întreprinderilor și astfel este speranță, că

această acțiune va avea rezultatul dorit,

avându-se în vedere interesele industriei, care la noi încă este în față și reclamă sprigin, ca să se poată dezvolta.

Citiți „Lemnul,”

Cséplőkészletek

acélrárával, golyóscsapágyakkal.

Cormick Internațional Traktorok

3—4 vasu ekével, tárcsásboronával.

Dieselmotorok

Láng L. Gépgyár Budapest gyártmánya.

Malmigépek

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Budapest gyártmánya.

Vezérképvezető:

Román Gazdasági Gépgyár, galac, kereskedelmi Rt.

Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 63.

Urcarea scontului provoacă un nou val de scumpire

Banca Națională urcâno scontul îngreunează situația industriei agricole, provoacă criză în agricultură și scumpește mijloacele de trai pe toată linia

Bancherii, comercianții și industriașii despre consecințele urcării scontului

Banca Națională acum două săptămâni a urcat scontul dela 6 la 8, iar taxa de lombard dela 7 jum. la 9 jum. la sută. Măsură aceasta a fost motivată cu urcarea ratei în relații internaționale, dar a venit cam târziu, deoarece

era necesară imediat după decretarea stabilizării,

pentru că numai așa s'ar fi putut împiedeca exportul devalizelor din România, pentru care a urcat scontul Banca Națională.

După două săptămâni Banca Națională a mai urcat taxa de scont dela 8 la 9 jum., iar cea de lombard dela 9 jum. la 10 jum. la sută.

Noua urcare a provocat mare surpriză, fiind totodată și neașteptată, avându-se în vedere timpul scurt de două săptămâni, în decursul cărora s'au operat

două urcări în actuala criză de numerar,

în care viața economică abea veștează.

În urma noiei urcări în întreaga țară s'au produs nemulțumiri, evidentându-se convingerea, că

urcarea scontului va provoca grave urmări în toate ramurile economice

din România.

În legătură cu noua urcare a scontului, se precizează următoarele consecințe grave pentru viitor:

Dr. Ladislau Boesánczy, directorul Casei de Păstrare și Băncii de Credit din Cluj:

— Prima urcare nu a surprins pe nimenea, pentru că a fost motivată, dar a doua a provocat mari nemulțumiri.

— Banca Națională, prin prima urcare a căutat să împiedice exportul capitalului românesc, dar la a doua urcare nu se mai poate invoca acest motiv.

Urcarea scontului nu a fost atât de neplăcută băncilor din Ardeal,

ca și celor din Vechiul Regat, deoarece instituturile financiare ardelenice, tratate foarte vitreg nu au prea beneficiat de reesconturi dela Banca Națională.

— Am avut ocazie să vorbesc cu mai mulți factori conducători financiari din Ardeal și toți au declarat, că în regiunile lor de asemenea nu a provocat consternare mai mare urcarea scontului.

— Deocădată nu se știe, dacă băncile ardelenice vor urma pilda Băncii Naționale. Eu cred, că nu, fiindcă

dispun de mari stocuri

de numerar, din cari abea li-sesolicită ceva,

deoarece nu prea sunt solicitanți siguri. Ce va fi mai târziu nu se știe și nici nu se poate contempla, dar în prezent aceasta este situația.

Dr. Iacob Peptea, directorul regiunii UGIR, din Cluj, ne declară următoarele:

Urcarea scontului deocădată nu are înrăurire în industrie, dar desigur i-se vor evidenția consecințele în scurt timp, deoarece

băncile vor fi nevoite să urmeze pilda Băncii Naționale,

peste puțin timp urcându-și dobânzile.

— Băncile, în special cele din Ardeal, deocădată nu caută să urce dobânzile, dar vor fi nevoite în scurt timp, ca să întreprindă o urcare, pe care o vor arunca asupra întreprinderilor, cari la rândul lor vor socoti în prețuri noua urcare.

Dr. Dr. Valentin Török secretarul general al Uniunii Agricole din Ardeal, a declarat următoarele:

— Noua urcare a scontului a provocat mari nemulțumiri între agricultori.

— Agricultorii nu-și pot plasa produsele și din acest motiv au fost nevoiți să solicite împrumuturile agricole, pe cari le-a acordat guvernul, ca să-i ajutore.

— Împrumuturile le-au primit cu dobânzi scăzute, dar nici acele nu o să le poată achita în urma perspectivelor slabe ale noiei recolte, decum să le poată achita urcate.

Noua urcare a scontului poate să fie foarte

periculoasă pentru agricultorii,

pe cari i-a găsit nepregătiți, încât au început să-și stornizeze și comenzile de mașini, pe cari le-au făcut

Leépítí üzemét Arad egyik legnagyobb fatermelő cége

A Kotzander-cég likvidálja a termelést és csak a temesvári üzletét tartja fenn

Az általános gazdasági depresszió mind szélesebb téren és keretekben érezteti a hatását. Egyre több azoknak a cégeknek a száma, akik leépítéshez folyamodnak. A Kotzander Ignác fatermelő cég, amely egyike a legnagyobbaknak a szakmában Erdélyben, elhárította fatermelő üzemeinek a likvidálását, minthogy a termelést a mai viszonyok között nem találja már rentábilisnak.

A gyáriparosok csatája fehérasztal mellett a kormány tagjaival

Buzdugan régens nagy beszéde az Ugir diszközgyűlésén a romániai ipar jelentőségéről. — Amikor Radicanu és Madgearu miniszterek idegesek

Az Ugir vasárnap, Bukarestben lezajlott juberális diszközgyűlésén öt tényleges miniszter és husz volt miniszter jelent meg. A közgyűlés clouja Buzdugan régens beszéde volt, aki mélyenszántó és az ország egész gazdasági politikáját felölelő beszédében kihangsúlyozta, hogy az ország gazdaságát nem lehet reorganizálni, minthogy

minden közszükségleti cikket belsődon kell előállítani,

azokról a cikkekről pedig ame-

Dr. Sever Pop, membru al comisiei interimare și fost vicepreședinte al Camerei de Comerț din Cluj, ne-a declarat următoarele:

— În cercurile comerciale a provocat mare panică noua urcare a scontului.

În momentul acesta comercianții sunt desorientați complet, neșfiind ce înrăurire va avea noua urcare asupra comerțului.

— Imediat, ce băncile vor începe să-și urce dobânzile, ceea ce este inevitabil,

imediat se va începe un nou val de scumpire,

comercianții fiind nevoiți să calculeze dobânzile în prețuri.

A cég már egy év előtt beszüntette a toplicai üzemét, most pedig a borsaira kerül a sor. Az üzem likvidálásának lebonyolítása folyamatban van. Értésülésünk szerint a Kotzander cég aradi detailüzletét sem tartja fenn, hanem csak a temesvári üzletét, amely jelenleg is meglehetősen prosperál. A cég eladja aradi ingatlanait is és ennek lebonyolítása után Temesvárra költözik.

A gyáriparosok csatája fehérasztal mellett a kormány tagjaival

Buzdugan régens nagy beszéde az Ugir diszközgyűlésén a romániai ipar jelentőségéről. — Amikor Radicanu és Madgearu miniszterek idegesek

lyeket a belföldi gyárak nem tudnak előállítani, le kell mondani.

A diszközgyűlésen a kormány tagjai és a gyáriparosok között a fehér asztalnál, a könnyű pohárköszöntők közepette valóságos közel harc fejlődött ki és a jelenlevő miniszterek kénytelenek voltak a felszólalásokra érdemben válaszolni.

Radicanu és Madgearu miniszterek

rendkívül idegesen viselkedtek, végül is Vaida belügyminiszter enyhített a feszült hangulaton.

Orghidan az Ugir alelnöke, a Resica volt igazgatója, valamint Penescu Cersé, a kereskedelmi és munkaügyi miniszterhez intézett felköszöntőjükben hangzottak, hogy a kormány tagjai kénytelenek Európa nyugati gazdasági elvei előtt deferálni. Romániában a legutóbbi években életbeléptetett szociális törvények — mondották a felszólalók — veszélyeztetik a termelést és ahelyett, hogy a tömegeken szítenének, nyomorba döntik. Madgearu és Raduceanu miniszterek válaszoltak a felszólalásokra. Felszólalásuk ugyan szellemes volt, de maguk is kénytelenek voltak beismerni, hogy a gyáriparosok panasza indokolt.

BANCA CENTRALA
PT. INDUSTRIE ȘI COMERȚ
S. A.

SEDIUL CENTRAL, CLUJ

Sucursale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda. — CAPITAL SOCIAL: 50 milioane, rezerve 20 milioane, depuneri 200 milioane. — Întreprinderi industriale fondatoare și cointeresate: Industria Sârmei — fabrica de cuie și sârmă în Ghiriș, gară Câmpia Turzii. — Fabrica de sticlărie societate anonimă în Turda. — Fabrica de eternit „Meteor” în Oșorhei, Județul Bihor. Banca primește depuneri, acordă împrumuturi, cumpără și vinde devize, remite bani în străinătate, face tot felul de operațiuni bancare.

Alexandru Eichner

Industria forestieră din Ardeal și-a pierdut pe neașteptate un important reprezentant, care a fost Alexandru Eichner director general la societatea „La Roche Darvas.”

Alexandru Eichner în 7 Mai a. c. a lucrat încă binedispus în birou și seara pe la orele 11 a plecat să odihnească, iar dimineața a fost deja mort.

Directorul Eichner avea a avut 53 de ani și moartea ni-l-a răpît în plină putere de muncă. Timp de 16 ani a fost la întreprinderea „La Roche Darvas” întâi șef de birou și în fine director general și lui i-se atribuie meritul, că întreprinderea impozantă a ajuns la nivelul de azi.

Industria forestiera a pierdut o forță organizatoare de primul rang, un specialist corect și sânguincios, iar funcționarii săi un adevărat șef înțeleghător și prieten adevărat.

Eichner Sándor

Váratlanul vesztette el az erdélyi faipar egyik legjelentősebb reprezentánsát Eichner Sándort, a La Roche és Darvas részvénytársaság vezérigazgatóját. Eichner Sándor e hó 7-én még jóhagulatban dolgozott hivatalában, este 11 óra körül pihe-nésre tért és reggelre már halott volt. Eichner Sándor vezérigazgató mindössze 53 éves volt és így munkaerőjének teljes virágzásában ragadta el a könyörtelen halál. A La Roche és Darvas részvénytársaságnak, valamint a társvállalatoknak 16 éven át volt előbb irodafőnöke, majd vezérigazgatója. Az ő érdemének tudható be az, hogy ez az elsőrangú vállalat a mai nivóra emelkedett. Az erdélyi faipar elsőrendű erő, korrekt és becsületes üzletbarátot vesztített az elhunytban, tisztviselői pedig mindenkor megértő főnököket és igaz barátjukat gyászolják.

Falimentul cafenelei „Corso” din Târgul-Mureș

Dl. Adolf Schweitzer, proprietarul cafenelei „Corso” din Târgul-Mureș, a cerut să i-se aplice procedura de faliment.

Tribunalul din Târgul-Mureș, aprobând cererea, a numit curator al masei de faliment pe dl. avocat Dr. Ladislau Tulacs.

Pasivele cafenelei se cifrează la două milioane, pe când activele, cu aranjamentul și obiectul chiriei, de asemenea se pot evalua la două milioane. Intre pasive figurează 250.000 lei cauză șefilor chelneri, restul fiind datorii bancare.

În legătură cu falimentul s'a intentat și o acțiune penală, pe care actualul chirieș dl. Schweitzer a facut-o contra fostului chirieș, care este dl. Eugen Kohn.

Reducerea activității unei mari firme forestiere din Arad**Firma Kotzander își menține numai magazinul din Timișoara**

În urma depresiunii economice, zi de zi se sporește numărul întreprinderilor, cari își reduc activitatea.

În ultimul timp numărul întreprinderilor, cari și-au redus activitatea, s'a sporit și cu firma forestieră Kotzander din Arad, care este una dintre cele mai mari întreprinderi forestiere din Arad.

Firma Kotzander acum un an și-a încetat activitatea la uzinele din Toplița, iar acum urmează cea din Borșa, a cărei lichidare este în curs.

Kotzander își desființează și depozitul din Arad, unde își vinde imobilele, mutându-se la Timișoara, unde și menține depozitul.

Mezőgazdasági kiállítást rendez az E. A. G. Kolozsvárt

A nemzetközi mezőgazdasági kongresszus vendégei június 15-én érkeznek Kolozsvárra, hogy megismerjék Erdély mezőgazdasági kulturáját. A kongresszus alkalmából Kolozsváron hét vármegyére terjedő mezőgazdasági kiállítás lesz a kolozsvári Gazdasági Akadémia épületében. Bihar, Szatmár, Szilágy, Szamos, Besztercenaszód, Kolozs, Tordaaranyos és Alsófehér megyék gazdái al-

lítják ki termékeiket és a mezőgazdasági ipar produktumait.

Ezzel egyidejűleg Temesvár, Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Dés, Beszterce, Torda és Marosvásárhely kisállattenyésztői mutatják be baromfitenyésztüket. A kongresszus vendégei a kolozsvári kiállítás megtekintése után a kolozsi állami gazdaságot és a bonchidai mén-telepet fogják meglátogatni.

Intensificarea comerțului de mașini agricole

Timpul favorabil a contribuit în mare măsură la intensificarea comerțului de mașini agricole.

Agricultorii caută foarte intensiv mașini de imblătit, tractoare și altele de mașini agricole.

Marele interes, pe care-l manifestează agricultorii față de mașinile agricole, dovedește destul

de elocvent, că agricultorii și la noi încep să se orienteze după cei din Occident, cari

și-au introdus sistemul de raționalizare,

în care cel mai mare rol îl au mașinile.

Prețurile nu s'au urcat și din acest motiv mașinile se pot cumpăra convenabil.

Teljes autonomiát kap a munkásbiztosítás intézménye

A munkásbiztosítás intézménye eddig nagy nehézségekkel küzdött. Ennek oka egyrészt az, hogy az országban különböző törvények alapján működött a munkásbiztosítás és betegségélyezés intézménye.

Raducanu munkaügyi miniszter most készült el a munkásbiztosítás intézményét egységesen szabályozó tervszel, amely

szakértők kijelentése szerint modern törvényjavaslat.

A javaslat szerint a munkásbiztosító pénztárak teljes autonómiát kapnak a decentralizált működési hatáskör alapján.

A miniszter az új javaslat

megszerkesztésénél sok intézkedést vejt át a magyar és osztrák, valamint a teljesen modern német törvényből. A javaslat szerint különböző biztosítás lesz és pedig betegség, baleset, rokkantság és aggkori elgyengülés esetére. A munkásokon kívül

bizonyos fizetési alapig a magántisztviselők biztosítását is kötelezővé teszik.

A javaslat kimondja, hogy az összes munkásbiztosító pénztárak kötelesek lesznek a pénztárak szövetségét felállítani, amely ellenőrzést gyakorol a helyes ügymenet érdekében.

Értesítés. Értésitem a mélyen tisztelt vevőközönységemet, hogy az összes t a v a s z i ujdonságaim, különösen kiemelve a

Burberry Gabardin Trench-Côat-ok kész Homespuns sport-öltönyök

és mértékosztályom legujabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek.

NEUMANN M.

férfi- és fiu ruhaáruháza, Cluj, P. Unirii (Fötér) 14.

Tratativele uzinelor „Krupp” cu „Astra”

În 14 Mai a sosit la Arad un director al celor mai mari uzine metalurgice germane, al uzinelor „Krupp”, care, ca oaspe al uzinelor „Astra” din Arad, mereu se întreține cu directorul acestor uzine.

Cercurile inițiate acordă mare importanță vizitei directorului fabricii „Krupp” și cu toată tratativele sunt confidențiale, s'a putut afla, că întrucât uzinele „Krupp” ar putea realiza legături mai intensive cu Astra, s'ar contrabalansa cointeresea liberală.

Elrendelték a csödöt a marosvásárhelyi „Corso” kávéház ellen

Schweitzer Adolf, a marosvásárhelyi „Corso” kávéház bérlője nemrégiben csödkerést nyújtott be maga ellen. A marosvásárhelyi törvényszék a napokban el is rendelte a csödöt, tömeggondnokká dr. Tulacs László ügyvédet nevezte ki. A passzívák összege cca. kétmillió lej, míg az aktívák, a berendezés és a bérleti jog értékelésével ugyancsak elérik a két milliót. A passzívák között szerepel kétszázötvenezer lej főpincéri óvadék is, a többi bank- és árutartozás. A csödeljárással kapcsolatosan bünvádi feljelentés is történt, amelyet Schweitzer, a „Corso” kávéház volt főbérlője Kohn Jenő ellen adott be, aki bérletösszeg nem fizetése címén már előzőleg kitelepítette Schweitzer albértót a „Corso” kávéházból.

A La Roche és Darvas Egyesült Erdőipar r. t. és társvállalatainak igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselői kara mély megrendüléssel jelenti, hogy a vállalatok igazgatósági tagja, és vezérigazgatója

EICHNER SÁNDOR

folgyó hó 8-án reggel életének 53-ik évében váratlanul elhunyt.

Az elhunyt vállalatainknak 15 éven át volt főtisztviselője, majd vezérigazgatója és pártlan erényeivel, munka és ügyszeretettel azokat felvirágoztatta. Az Igazság, gyöngédség és szeretet ember volt és mindnyájunk szívében pótolhatatlan őr hagyott maga után.

A megboldogult folyó hó 9-én délután 4 óracor kísérik utolsó útjára a La Roche és Darvas cég székházából Regele Ferdinand 21 szám.

Oradea, 1929. május hó 8. Soha el nem muló kegyelettel és szeretettel őrizzük emlékét.

Cu inima înfrântă de nemărginită durere anunțăm tuturor rudenilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru soț, fiu fiu, frate și rudă

Sever Colbazi

funcționar la Banca Marmorosch Blank & Co. Cluj

în ziua de 16 Maiu 1929, ora 10 dimineața, în etate de 30 ani, a încetat din viața, după suferințe grele.

Rămășițele pământești se vor așeza în Capela Cimitirului, iar înmormentarea are loc Sâmbătă, 18 Maiu 1929, ora 4 p. m. după ritul gr. cat. în cimitirul din loc. Cluj, la 16 Mai 1929.

Fie-i țarina ușoară!

Văd. Elizabeta Colbazi născ. Obelco, soție. Sever Ioan Colbazi și soția Terezia ca părinți. Radu, Victor, Alice, Silvia, Theodor și Georgeta, ca frați și surori precum și în numele altor rude apropiate.

Estinderea societății de asigurări „Agronomul“

La societatea de asigurări „Agronomul“ s'au produs schimbări, de o foarte mare importanță.

„Agronomul“, continuându-și politica de expansiune, a reușit să încheie o tranzacție cu o cointeresea bancară, pe care o atrage în sfera sa de activitate.

În urma cointeresei bancare, „Agronomul“ își estinde activitatea,

dând mare importanță și cultivării riscate a asigurărilor marilor întreprinderi

și asigurărilor de viață în sume mari.

Cointeresea s'a grupat în formă de sindicat, în frunte cu puternicul institut bancar Banca Chrissoveloni și având între cointereseți pe „Donau“ Allgemeine Versicherungs A. G. și „Magdeburger“ Allgemeine ins Versicherungs A. G. Magdeburg. Cele două societăți dispun peste un capital de 14 milioane mărci germane, iar rezervele societăților „Donau“ și „Magdeburger“ trec peste suma de 70 milioane mărci germane.

În urma tranzacției încheiate cu societățile streine, institutul de asigurări

„Agronomul“ s'a înlănuțuit în sistemul occidental de asigurări

în urma căruia are posibilitate, ca să încheie și asigurări riscate în mari sume.

Influența sistemului occidental de asigurări va avea mare înrăurire asupra estinderii acestui ram de asigurări și astfel avem speranța, ca importanta schimbare puternică dela „Agronomul“, va rezulta un mare succes de afaceri.

„Agronomul“ se organizează insistent și în Vechiul Regat, stabilindu-și sediul bucureștian în palatul Băncii Chrissoveloni.

La adunarea generală apropiată se vor alege în direcțiune și notabilități economice distinse, în afară de reprezentanții întreprinderilor cointereseate.

Banca „Victoria“ a fost autorizată să livreze 120 vagoane lemne necesare uzinelor comunale

Consiliul orașului Arad a primit trei oferte pentru livrarea lemnului de foc necesare uzinelor comunale.

Între ofertanți s'au înregistrat firmele forestiere „Patria“ și „Mairovitz“, iar partea întreprinderilor forestiere din Bogșig „Banca Victoria.“

Întreprinderea „Patria“ și-a revocat oferta, iar firma „Mairovitz“ a oferit lemnele de foc dela Soborșin cu 5900 lei per vagon tariful de transport, cu care se cifrează la 7366 lei prețul.

Banca „Victoria“ oferind lemnele cu 7189 lei, împreună cu speșele de transport, a fost autorizată să livreze 120 vagoane lemne de foc.

A. E. G. organizează o expoziție agricolă

Oaspeții congresului agricol internațional în 15 Iunie vor sosi la Cluj, ca

să studieze cultura agricolă a Ardealului.

Cu această ocazie se organizează o expoziție agricolă în edificiul Academiei de Agricultură din Cluj, la care vor participa agricultorii cu produse agricole, iar industriașii cu

produse industriale agri-

Kedvezően zárult a Fonciera 1928-as üzletéve

A Fonciera S. A. de Asigurări Generale Cluj, 1928. évi VII. mérlege múlt évi általános biztosítási dekonjunktura ellenére is az intézet fejlődéséről és a forgalom emelkedéséről tesz tanuságot.

A rentabilitást illetőleg a mérleg az előző évek jó mérlegével általánosságban azonos, az intézet biztos tempóju állandó fejlődését igazolja. 10 millió részvénytőke 3,360.066'03 rendes tartalékok mellett 1,235.977'87 a kimutatott tiszta

cole din cele șapte județe ardelenne,

între cari din județele: Bihor, Sătmar, Sălaj, Someș, Bistrița, Cluj, Turda.

Cu ocazia expoziției va avea loc și

o expoziție zootehnică

din Ardeal și Banat. Oaspeții vor vizita și ferma dela Cojocna și herghelia dela Bontida.

nyereség, ami a tőkék 10⁰/o-os jövedelmezőségét mutatja. A díjtartalékok 26,751.438'90, kártartalékok 3,478.864 lejű tesznek ki a viszontbiztosításokon kívül, amellyel szemben 7,119.860 ingatlan és 4,695.551'90 értékpapirbefektetés áll, míg a bankoknál elhelyezett készpénz-készletek 30,732.056'82 lejű tesznek ki. Az aktívák mérlegszerinti összege 111 millió 904.918'18 (20 milliós emelkedés), bruttó nyeresége 99,918.667'61 lej (10 százalékos emelkedés).

Fellendült a mezőgazdasági gépkereskedelem

A beállott kedvező időjárás a mezőgazdasági gépkereskedelemben élénkebb üzletmenetet váltott ki. A gazdák intenzíven érdeklődnek az egyes mezőgazdasági gépek iránt. Erősebb kereslet mutatkozik cséplőgépek, traktorok és különböző speciális mezőgazdasági gépek iránt. A gazdaközönségnek ez az intenzív érdeklődése azt bizonyítja, hogy a földművelők nálunk is kezdik követni a

nyugati, ugynevezett racionális termelési rendszert, amelyben nagyobb szerepe jut a gépeknek.

Bár a pénzvizonyok nem a legalkalmasabbak a beszerzésekre, ellensúlyozza ezt a körülményt az, hogy az árak nem emelkedtek az utóbbi időben és a mezőgazdasági gépkereskedelem hosszabb lejáratu áruhiteleket folyósítanak a gazdáknak.

Importanța industriei în România

La adunarea jubiliară a U. G. I. R.-ului, dl. Buzdugan, membru al Regenței, a subliniat importanța industriei române

U. G. I. R. duminica trecută și a serbătorit jubileul de 25 de ani, la care au participat și cinci miniștri și douăzeci fosti miniștri.

Dl. Buzdugan, membru al Regenței, în adunarea jubiliară a subliniat, că viața economică a țării se poate reorganiza numai prin

protejarea industriei indigene, renunțându-se la produsele streine,

din cât se poate.

Adunarea a fost un adevărat teren de luptă teoretică între industriași și miniștrii prezenți, cari au fost nevoiți să răspundă.

Dnii miniștri

Răducanu și Madgearu, erau nervoși

în tot decursul desbaterilor, în cari se atingeau chestii din resorturile dlor, până ce în fine dl. Vaida a reușit să calmeze spiritele.

Dnii Orghidan, vicepreședintele U. G. I. R.-ului și fost director la „Reșița“, împreună cu de Penescu, au subliniat în fine, că politicienii sunt nevoiți să defereze în fața principiilor economice din Europa Occidentală, dar dispozițiile sociale intrate în vigoare în ultimul timp în România,

periclitează interesele industriei

și în loc să se ajutore masele, se infundă în mizerie.

În fine adunarea a fost nevoită să constate, că doleanțele industriașilor sunt juste.

Az „Agronomul“ Gazdák Ált. Bizt. Rt. térhódítása

Megírtuk, hogy az „Agronomul“ Biztosító Rt. életében jelentős horderejű változás állott be. A tekintélyes társaságnak ugyanis — expansiv üzleti politikáját követve — sikerült egy nagy biztosító és bankérdekeltiséget üzletkörébe bevonni. Ez az érdekltség megszerezte az „Agronomul“ részvényeinek egy részét és a régi üzleti kör kibővítése mellett

különösen a nagy ipari kockázatok és nagyjösszegű életbiztosítások kultiválására helyezi a fősúlyt.

A fentemlített érdekltség syndikátus formájába tömörült, melynek feje a nagytekintélyű és hatalmas tőkékkel rendelkező Banca Chrissoveloni, tagjai pedig a „Donau“ Allgemeine Versicherungs A. G. és a „Magdeburger“ Allgemeine Versicherungs A. G. Magdeburg. A két társaság 14 millió birodalmi márka alaptőkével rendelkezik, a „Donau“ és a „Magdeburger“ koncern tartalék alapjai pedig a 70 millió birodalmi márkát is túlhaladják.

Ezzel a tranzakcióval

az „Agronomul“ a legtekintélyesebb nyugati biztosítókoncernbe kapcsolódott be,

miáltal lehetővé vált számára bármily nagyjösszegű kockázat vállalása. A nyugati üzleti szellem befolyása kedvező hatást fog gyakorolni a biztosítási eszme terjedésére és hisszük, hogy az „Agronomul“ életében beállott változás hatalmas üzleti fellendülést fog maga után vonni.

Az „Agronomul“ a régi királyságban is erősen szervezkedik és, mint értesülünk, bukaresti igazgatóságát a Banca Chrissoveloni központi székházába helyezte el.

A közeljövőben tartandó közgyűlésen a társaság igazgatóságába a fenti érdekltség vezetőegységén kívül az ország legtekintélyesebb közgazdasági exponensei is be fognak választatni.

A Viktoria Bank kapta meg az aradi közüzemek tüzfifa beszerzését

Az aradi gépüzemek 1200 vagon tüzfifaszükségleteinek szállítására a városhoz három ajánlat érkezett be a nyilvános pályázat lejártával. Az ajánlattevők a Pátria fatermelő, a Mairovics M. és az aradi Viktoria Bank örvös-bogszegi fatermelő vállalata.

A Pátria közben ajánlatát visszavonta. Mairovics cég Soborsiu állomástól vagonként 5900 plusz vasúti tarifát 1466, vagyis 1366 lejű kért vagonként. A Viktoria Bank ezzel szemben 7189 lejűt kínálta a fát összköltségekkel együtt per vagon. Az interimár bizottság az alacsonyabb áru Viktoria Bankot bizta meg a 120 vagon fa leszállításával.

**Ne fogadjon el mást
Mira légyfogó
a legjobb!**

Accelerarea achităreii datorii interne

Furnizorii Statului, după ce și-au achitat datoriile din streinătate cu sumele ce vor mai primi de la Stat vor putea contribui la intensificarea vieții economice indigene

Statul, în ultimul timp a început să-și achite mai încet datoriile interne, deși guvernul caută, ca prin accelerarea achităreii acestor datorii,

să se împrospeze viața economică indigenă,

care în criza din ultimii ani de după război a ajuns în letargie.

Di. Madgearu, ministrul comerțului, a declarat, că datoriile se achită mai încet în ultimul timp din cauza, că

nu există evidențe precise despre furnituri,

ca să se poată stabili punctuos sumele datorite.

Înainte de încheierea împrumutului extern,

datoriile indigene ale Statului se evaluau la circa două miliarde,

pe când după încheierea împrumutului s'au anunțat 4½ miliarde.

Guvernul la început a achitat foarte repede datoriile lichide, dar

cu sumele încasate s'au achitat datoriile externe,

la cari au fost nevoite să recurgă furnizorii Statului din cauza, că nu li-s'au achitat valorile livrate.

Di. Madgearu evaluează la *frei miliarde sumele ieșite din țară în contul datoriilor,*

întreprinderilor indigene și astfel această considerabilă sumă nu a putut fi întrebuințată pentru înviorearea vieții noastre economice.

În situația actuală guvernul a fost nevoit să ia dispoziții ca să se achite mai încet datoriile, stabilind un vast program pentru

stabilirea exportului de numerar din România,

deși acest program nu coresponde realității.

Întreprinderile și-au achitat datoriile externe și astfel sumele ce s'ar mai achita pentru furnituri, s'ar utiliza numai pentru piața indigenă.

Gyorsabbá kell tenni a belső adósságok kifizetését

A kincstár szállítói, miután kifizették már külföldi tartozásaikat, a belső gazdaság felélénkítésére használhatnák a kincstártól behajtott pénzt

A kincstár és kincstári üzemek belső tartozásainak kifizetése az utóbbi időben csak vontatottan történik. A stabilizáció után tudvalevőleg a kormány kilátásba helyezte ezeknek a magánköveteléseknek gyors kifizetését, hogy az eláért gazdasági élet egy kis frissítő erőt kapjon ezáltal. Madgearu miniszter nemrégiben nyilatkozott a sajtónak és ebben a nyilatkozatában kifejtette, hogy a magánkövetelések kifizetése azért történik vontatottan, mert az utóbbi tíz év alatt a követelések nyilvántartása olyan felületesen történt, hogy

a ki nem utalt tartozások pontos összegét nem is lehet megállapítani.

A külföldi kölcsön megkötése előtt a belső állami adósságok összegét kormánykörök cca kétmilliárdra becsülték. Ezzel szemben a kölcsön megkötése után a hitelezők körülbelül

négy és félmilliárd lejkövetelést jelentettek be.

A kormány eleinte a már likvidált követeléseket gyorsan és minden nehézség nélkül folyósította, azonban a kifizetett összegek nem kerültek a belső pénzügyi forgalomba, mert a bankok és ipari vállalatok, amelyek az állam főszállítói voltak, külföldi vonatkozású kötelezettségeiknek voltak kénytelenek eleget tenni. Ezek a vál-

latok ugyanis miután a kincstár a leszállított anyagok ellenértékét nem fizette ki számukra, kénytelenek voltak külföldi kölcsönökhöz folyamodni, amit most, miután a kincstár kiegyenlítette velük szemben fennálló tartozását, visszafizették. Madgearu miniszter megállapítása szerint cca három mil-

liárdra tehető az országból ilyen módon kivándorolt összegek és így

a belső gazdasági élet ennek a kifizetett összegnek nem látható hasznát.

Ezen állapot megszüntetése céljából a kormány a belső tartozásoknak lassabb kifizetését határozta el és olyan programot állapított fel, amely szerint a belső tartozások teljes kifizetése csak az év végére történjék meg teljes egészében.

A kormány ezzel az intézkedéssel tulajdonképpen az elmulasztott értelemmel, mint amit akart. A három és fél-

milliárd lej kifizetése után, amelyből a Madgearu miniszter által jelzett hárommilliárdot a belső vállalatok külföldi adósságaik kifizetésére fordították, a belső piacra volna kedvező hatással a további összegek kifizetése.

A kincstár által kifizetett összegek az országban maradnának,

a vállalatok beruházásokat és egyéb szükséges beszerzéseket eszközölnének és ez felélénkítené a belső piacot. A kifizetések lassu menete és hosszabb időtartamra való beosztása a belső piacot nem élénkítheti fel olyan mértékben, amint arra szükség volna.

Fizetéseketlen egy szatmári nagykereskedő-cég

Kaufmann és Jakobovits rőfös-áru nagykereskedő cég fizetési nehézségekkel küzd.

A fizetési nehézségek okaként azt emlegették, hogy a Kaufmann és Jakobovits cég nagymérvben volt csődbe jutott kiskereskedő cégnél érdekelve, ahol veszteségek érték.

A cégnek több ízben sikerült a fizetéseketlenesség be-

következését elhárítani, de a folyton súlyosbodó gazdasági helyzet végre is oda juttatta, hogy napokkal ezelőtt fizetéseketlené vált.

A cég passzíváját és aktíváját ma még pontosan tudni nem lehet, de kétségtelennek látszik az, hogy több milliós passzíváról lehet szó.

Ziare streine despre situația economică din România

Ziarele din streinătate în ultimul timp se ocupă mereu cu situația economică din România, având în vedere interesul țărilor europene, cari au participat la stabilizarea valutei române.

Ziarul „Mittleuropische Wirtschaft” de pildă, în numărul trecut, ca un organ economic de presă bine informat, scrie următoarele în legătură cu situația economică din România:

— Situația economică din România se caracterizează printr-o anumită rezervă în privința antreprizelor.

— În urma grelei ierne du-

rabile, agricultura a suferit foarte mult încât în multe părți a fost necesar să se cultiveze din nou pământurile arătoare, deoarece înghețul a compromis sămânăturile de toamnă.

— Întreprinderile industriale în Aprilie au primit sume considerabile pentru produsele ce au furnizat statului, dar

cu aceste sume nu s'au contribuit la înviorearea întreprinderilor,

ci s'au achitat datoriile din streinătate.

— Situația comercială de asemenea nu manifestează tendință de îmbunătățire, deoarece băncile nu au posibilitate să-și plaseze capitalurile primite în contul datoriei, ce a avut Statul la ele.

— Cursul efectelor la burse continuă să fie slab și

cursul unor efecte chiar a și scăzut

în proporție foarte mare în mod defavorabil pentru întreprinderi și proprietarii de efecte.

— Grava situație economică se caracterizează și prin faptul, că impozitele se achită anevoie. Este adevărat, că

în țările agrare impozitele se achită mai intensiv pe la sfârșitul anilor,

dar deficitul de aproape șapte sute de milioane, pe care-l evidențiază Ministerul de Finanțe dă ocazie la mari îngrijorări.

— Reorganizarea vieții economice progresa încă, ca și **revizuirea tarifului vamal și refacerea drumurilor,**

pentru a căror reparare guvernul a destinat numai 500 milioane de lei.

„VICTORIA”

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDÉLYI PASZOMÁNY ÉS ZSINOR/RUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru ghețe, trese, șireturi de lama goufrate, șireturi și diferite articole de pasmanterie de prima calitate

Gyárt:

mindennemű cipőfűzőt, lámaszegőt, sujtást, tresset borítást és különböző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben

Telegram: Pasmantéria Victoria

„METALLOGLOBUS”

FABRICĂ DE ARTICOLE VAS- ȘI FÉMÁRUGYÁR
DE FIER ȘI METAL S. A. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ORADEA-MARE, Str. Lunei 2.

Adresa telegrafică: METALLOGLOBUS.
Telefon: 8-72.

FABRICATE: GYÁRT:

Cutii de metal pentru cremă de ghețe, conserve, bonboane, lacuri, vaselinc, ulei, vopsele și tuburi de zinc în executare simplă și litografiată, precum și tot felul de plăcuțe litografiate.

Cipőcerém-, konzerva-, cukorka-, lakk-, vazelin-, olaj-, festék-, fémdobozokat és ólomtubusokat egyszerű és litografiált kivitelben, valamint mindennemű litografiált, préselt reklámplakátokat.

Fabrica în BUCUREȘTI, Strada Claudiu Nrul 19.

Succesul României față de C. E. D.

Romania a obținut dreptul asupra Dunărei, de Jos

Intre România și Comisia Europeană Dumăreană, de ani de zile continuă lupta pentru suveranitatea Dunărei de Jos dintre Marea Neagră și Brăila.

În fine, după mai multe procese, juriul internațional din Haga a judecat Comisiei Dunărene obiectul procesului, dar România nu a recunoscut validitatea sentinței și astfel s'au inițiat tratative.

Tratativele inițiate s'au încheiat cu succesul României, încheindu-se o convenție, în sensul căreia C. E. D. dispune numai asupra personalului său propriu, pe când

România se bucură de toate celelalte drepturi,

deoarece Anglia, Franța și Italia au renunțat la dreptul lor de a-și ține vase de război pe Marea Neagră pentru spriginierea intereselor C. E. D.

În legătură cu aceste România a și luat dispoziții pentru un stabilirea unui nou tarif general fluvial combinat de mărfuri între C. F. R. și N. F. R. cu taxe directe dela anumite stații C. F. R. sau dela agențiile N. F. R. din porturile române dunărene cuprinse între Sulina, Vâlcov până la Severin inclusiv deservite de vasele N. F. R.

În ce privește aplicarea noului tarif se vor avea în vedere următoarele:

Prin acest tarif se abrogă tariful general fluvial combinat de mărfuri anterior valabil dela 15 Mai 1927, care de fapt a fost suspendat dela 1 Iulie 1928.

În trafic fluvial combinat, se vor primi spre expediere numai

mărfuri de mică greutate de clase, precum și de tarife speciale și excepționale în cantități sub 5000 kgr.

și pentru care se vor aplica taxele clasei E. coloana 3. Luându-se de bază clasificarea tarifului local de mărfuri C. F. R. valabil dela 1 Iulie 1928.

Toate mărfurile predate în acest trafic urmează să fie în pachetate și să nu fie în greutate mai mare de 500 kgr. de colet, fie izolate, fie formând vagoanele complete.

Mărfuri de mare greutate nu se primesc în trafic fluvial combinat.

Deasemenea deburse și ram-

burse nu se admit în trafic fluvial combinat.

Pentru alte dispoziții regulamentare și tarificare, se va vedea numitul tarif general fluvial combinat care se poate procura la Agențiile N. F. R.

Transporturile cari beneficiază pe C. F. R. de 45 la sută reducere, pe baza legii pentru încurajarea industriei naționale, se vor primi spre expediere direct în trafic fluvial combinat, în relațiile și în condițiile

prevăzute de tariful general fluvial combinat în chestiune, însă taxarea lor se va face separat și anume

pe C. F. R. se va aplica taxele de transport tarificare reduse cu 45 la sută

din tariful local de mărfuri valabil dela 1 Iulie 1928 și pe N. F. R. taxele N. F. R. locale respective.

Asemenea transporturi se vor preda cu adresa de origină a mărfii, de care se va face mențiune în scrisoarea de trăsură respectivă ca și în tariful local.

Uj pénzintézet alakult Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyi Általános Kereskedelmi Bank Rt. cím alatt új pénzintézetet jegyzett a napokban a marosvásárhelyi törvényeszk. Az új pénzintézet alaptőkéje hatmillió lej, amely teljes egészében befizettetett. Az intézet Rosenfeld Jenő nagykereskedő főtéri házában kezdte meg működését és a bankszakma minden ágazatával foglalkozik.

Az igazgatóságban helyet foglalnak: Elnök Rosenfeld Jenő

textilnagykereskedő, tagjai az igazgatóságnak: Sándor Mór, Rosenfeld A. József, Deutsch Vilmos, Révész Ernő marosvásárhelyi és Elek Gyula szászrégeni textilnagykereskedő. A felügyelőbizottság tagjai: Mihály Gergely, karcfalvai kereskedő, dr. Heimann József főorvos, Braun Izidor nagykereskedő. Az intézet ügyvezető igazgatója Wagner Kálmán, a marosvásárhelyi Leszámitolóbank cégvezetője.

Fabrica de ghete „Turul” din Timișoara achită o dividendă de 35 lei

Adunarea societății a avut loc în 8 Mai a. c.

Fabrica de ghete „Turul” din Timișoara, și-a ținut adunarea generală sub prezidenția dlui consilier general Paul Engel, în ziua de 8 Mai a. c.

Adunarea luând la cunoștință raportul direcțiunii și gestiunea de pe anul 1928,

a hotărât să achite dela 15 Mai cupoanele No. 28

cu 35 lei bucata,

retrăgând impozitul ce se cuvine după dividendă.

Cupoanele se achită la casa societății și la filiala timișoreană a Băncii Comerciale Italiene și Române, la a Băncii Ungare Generale de Credit și în fine la filiala din Oradea și Cernăuți a Băncii Engleze.

A részvénytársaságok által építet új házak is adómentesek

A kolozsvári Itélőtábla elvi határozatban szögezte le, hogy a részvénytársasági új ingatlanokra kivetett adók törvénytelenek

Az egyenesadó alkalmazásáról szóló törvény tudvalevőleg az új házakra nézve bizonyos időre adómentességet biztosít. Ez az adómentesség ugyan nem áll arányban a többi európai

országok adókedvezményeivel, mert hogy más példát ne is említsünk, a szomszédos Csehszlovákiában és Magyarországon az új házak tulajdonosai harminc évre kapják az adómen-

tességet, míg nálunk a korlátozott adómentesség ideje is alig öt év. Nagyobb baj azonban, hogy éppen

az építkezés szempontjából nagy jelentőséggel bíró, tőkeerős részvénytársaságok nem élvezték eddig ezt az adómentességet,

miután a részvénytársaságok által épített új házak jövedelmét az adókövetési közegek egy adóügyi központi bizottságidöntésre hivatkozva, a társaságok összjövedelmébe számították be és nem akarták leütni az összjövedelemből.

Ezt a tarthatatlan állapotot azonban a kolozsvári ítéletábla, mint másodfoku adófellebbezési bizottság egy elvi jelentőségű döntésével hatályon kívül helyezte. Egy kolozsvári nagyobb ipari vállalat adófellebbezésének tárgyalása szolgáltatott erre alkalmat. A részvénytársaság azon az alapon fellebbezte meg kivetett adóját, hogy

az adókövető bizottság a vállalat tisztviselői részére épített ház jövedelmét is beszámította a társaság jövedelmébe és adóalapnak tekintette.

Az ítéletábla Pop Victor tanácsa május 13-án tárgyalta ezt a fellebbezést s határozatlanul kimondotta, hogy az adókövető bizottságok ebben az esetben szabálytalanul jártak el, szabálytalanul hivatkoztak az adóügyi központi bizottság döntésére, mert

a részvénytársaságok is élvezik a házadómentesség jogát

s habár az új házak jövedelme bele is van foglalva az összjövedelembé, azt az adókövető bizottságoknak az összjövedelemből le kell vonni és az adót, csak az így leszállított jövedelem után kell kivetni.

A kolozsvári ítéletáblának ez a határozata amellelt, hogy elvi jelentőséggel bír, alkalmas arra, hogy az építkezési kedvet fellendítse. Az építkezések előmozdításáról szóló törvény ugyan határozottan utasította a nagyobb iparvállalatokat, hogy tisztviselői lakásokat építsenek, ám ezek az iparvállalatok éppen az adókövető bizottságok előbb említett joggyakorlata miatt nem igen voltak hajlandók a törvény rendelkezésének eleget tenni. Most azonban, hogy biztosítva van a magánosokat is megillető házadómentesség, remélhető a tisztviselői lakásoknak tömegeesebb felépítése.

A komplett sörszállítmányok súlya

A CFR. vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint a speciális magánvagonok súlyát, amelyek sört szállítanak legkevesebb tízezer kilogrammban kell megállapítani. Ez azt jelenti, hogy egy sörszállító vagon (speciális) súlyát akkor is tízezer kilogrammban állapítja meg a vasút, ha a súly ennél kevesebb. A rendelkezés már érvénybe is lépett.

Magyar Általános Hitelbank

romániai fiókjai:

Oradea-Mare, Brașov, Timișoara.

Unificarea și decentralizarea regi- mului asigurărilor sociale

Patronii, muncitorii și guvernul cu drepturi egale vor conduce casele de asigurări sociale

Ziarul „Ardeatul Economic” a anunțat la timp, că guvernul a luat inițiativa să unifice sistemul de asigurări sociale.

Dr. Răducanu, ministrul muncii a și trimis Consiliului legislativ proiectul de lege al unificării asigurărilor sociale, care urmează a se supune spre votare actualei sesiuni parlamentare.

Noul proiect este redactat în multe părți, după regimul din Ardeal și Banat,

cu considerare și la împrejurările din alte provincii.

Proiectul în genere are și inovații. Direcțiunile asociațiilor de asigurare vor fi conduse de consiliile mixte compuse din reprezentanți de ai muncitorilor, patronilor, funcționarilor și specialiștilor numiți de Ministerul Muncii.

Compunerea acestor comisii va fi din o treime reprezentanți ai muncitorilor, o treime de reprezentanți ai patronilor

și restul vor fi numiți de guvern dintre specialiști.

Directorul executiv al caselor de asigurări locale, medicul șef și șeful contabilității vor fi numiți de guvern, restul personalului va fi angajat de comitetul mixt, însă funcționarii vor trebui să treacă un examen special.

Deoarece unii din membrii numiți de guvern în consiliile mixte nu vor avea drept de vot,

patronii și muncitorii vor avea majoritatea de vot în consiliu.

Consiliile locale nu pot dispune decât numai de 80 la sută din taxele încasate, restul va fi depus și administrat de Oficiul național de asigurări, de pe lângă Ministerul Muncii. Fondul acesta va fi destinat speselor centrale și fondului de reciprocitate.

Vor fi alcătuite case de asi-

gurări sociale locale unde sunt peste 20.000 de asigurați. În localitățile unde numărul celor asigurați nu va fi atât de mare se vor face expozituri.

În ce privește sistemul asigurărilor,

sistemul actual din Ardeal va fi extrem în toată țara.

Adică: taxele de asigurări vor

Urcarea taxei zahărului nu va lovi în consumatori

Cercurile oficiale anunță, că urcarea taxei zahărului dela 4 Lei la 7 Lei pe kg. nu va atinge consumatorii, fiindcă guvernul nu permite urcarea prețului la acest articol de prima necesitate.

Dispoziția a provocat mari nemulțumiri în rândul fabricanților de zahăr, cari în actualele împrejurări luptă cu mari greutăți și spese de regie, și la cari li-se mai adaugă și noua urcare de taxe, dar nu li-se permite, ca să-și urce prețurile pentru a para sporirea speselor.

Országos akctót indít a gyárpar a nők és fiatalok munkáltatásáról szóló törvény enyhítése érdekében

Három hónappal ezelőtt lépett érvénybe Romániában a nők és fiatalok munkáltatásának szabályozásáról szóló új törvény, amely a nyugati országok rendszerét vette alapul. Ez a törvény, mint az újabb hozott törvények általában anélkül készült el, hogy az érdekelték óhajait figyelembe vették volna s ennek szomorú következménye aztán az, hogy a törvény olyan liberális rendelkezéseket tartalmaz, másrészt pedig a munkások kereseti lehetőségeit is kedvezőten befolyásolják.

Az új törvény káros következményeit az iparvállalatok mindjárt a törvény életbeléptetése után észlelhették. Három hónappal az életbeléptetés után már olyan súlyosan érzik, hogy a törvény alkalmazása az iparvállalatok rendes

fi plátite jumătate de patroni și jumătate de asigurați. La întreprinderile mai mari taxele se vor plăti prin tablouri în bani numerar și numai la instituțiuni cu personal mic, se va plăti în timbre cum este în prezent în Vechiul Regat.

Asigurarea împotriva accidentelor va fi obligatorie conform sistemului actual din Ardeal.

Taxele vor fi suportate numai de patroni.

Pentru ajutorarea invalizilor se va proceda ca în sistemul actual din Vechiul Regat.

iparvállalatok a normális munkaidőnek kétszeresével, sőt háromszorosával fizették, nyilvánvaló, hogy

a munkásokat a törvény a többkereset lehetőségétől tosztotta meg.

Az iparvállalatok a törvény életbeléptése után igyekeztek a kormányt rábírni arra, hogy legalább a végrehajtási utasításban enyhítse ennek szigorú rendelkezéseit. Az erre irányuló intervenciók azonban mindegyik eredménytelenek maradtak. A Romániai Gyáriparosok Országos Szövetségének kolozsvári igazgatósága a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarával karöltve elhatározta, hogy

a törvény revíziója érdekében országos mozgalmat indít.

A mozgalom támogatására nemcsak az ország területén működő iparvállalatokat, hanem az ország összes kamaráit is csatlakozásra hívják fel. Kétségtelen, hogy ennek az akciónak nem marad el a sikere, mert hiszen köztudomás szerint a nők és fiatalok védelme még azokban az államokban sem olyan szigorú, ahol az ipari termelés a legmagasabb nívót érte el. Nálunk, ahol az ipar még gyermekcipőben jár, egy ilyen intézkedés alkalmas arra, hogy az ipari fejlődést évtizedekre vesse vissza.

A világ jegybankjainak kamatlába

Az utóbbi időben Európa több állama felemelte a leszámítolási kamatlábat, amely példát Románia is követte. Az alábbi statisztika érdekes képét adja annak, hogy miképpen alakult az egyes országok jegybankjainak kamatlába.

	kamatláb	mióta van érvényben
Németország	7 1/2	1929 IV/25
Ausztria	7 1/2	1929 IV/23
Belgium	3	1928 VII/1
Bulgária	9	1928 XII/15
Dánia	5	1928 VI/23
Danzig	5	1927 VI/28
Spanyolorsz.	5 1/2	1928 XII/19
Estország	7 1/2	1929 I/2
Amerika	5	1928 VII/13
Finnország	7	1928 XI/16
Franciaorsz.	3 1/2	1828 I/19
Anglia	5 1/2	1829 II/5
Görögország	9	1928 XI/30
Hollandia	5 1/2	1929 III/25
Magyarorsz.	8	1929 IV/24
Olaszország	7	1929 III/14
Japán	5.48	1927 X/10
Lettország	6	1928 IV/4
Litvánia	6	1927 XI/10
Norvégia	5 1/2	1928 III/27
Lengyelorsz.	9	1929 IV/18
Portugália	8	1926 VII/26
Románia	8	1929 VI/2
Svédország	4 1/2	1928 XII/2
Svájc	3 1/2	1925 XIII/23
Csehország	5	1927 III/8
Oroszország	8	1923 IV/8
Jugoszlávia	6	1922 VI/22

Az

BEREA „URSUS” SÖR

este excelentă ~ a legjobb

Olvassa a

Keleti Újság-ot

Hirdetmény.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság részvényeseinek 1926. november 28-án tartott rendkívüli közgyűlése az intézet részvénytőkéjének 250.000 darab 100 lej névértékű, bemutatóra szóló új részvény kibocsátása által 25 millió lejről 50 millió lejre való felemelését határozta el, amelyből 175.000 drb. részvény már korábban kibocsátott, míg a fennmaradt 75.000 drb. most kerül kibocsátásra.

A jelenleg kibocsátandó 75 ezer darab új részvényre az elővételi jogot t. részvényeseinknek a következő módon ajánljuk fel:

1. Minden négy drb. régi részvény alapján egy darab új részvény vehető át. Az esetre, ha az átvétel az összes régi részvények alapján gyakoroltatnák, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy az új részvényekre történt jegyzéseket aránylagosan leszállítsa.

2. Az új részvény átvételi árfolyama 170 lej, melyből részvényenként 100 lej a részvénytőke, a 70 lej részvényenkénti felfizetésből befolyó 5,250.000 lej pedig a tartalékalap javára fog fordítatni.

3. Az elővételi jog 1929 május 15-től 1929 június 30-ig bezárólag minden hétköznapon az intézet pénztáránál, valamint fiókjainál Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron, Marosvásárhelyen és Nagyváradon, továbbá az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztárnál Nagyenyeden, az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T.-nél Székelyudvarhelyen, a Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt.-nél Szamosujvárt és a Szászrégenvidéki Takarékpénztár R.-T.-nél Szászrégenben, a hivatalos órák alatt gyakorolható, amikor a régi részvények (szelvényiv nélkül) számszámjegyzék kíséretében lebélyegzés végett bemutatandók.

Ezen határidő lejártával a régi részvényesek elővételi joga megszűnik.

4. A kibocsátandó új részvények 1929. július 1-től kezdődőleg részesülnek az üzleti eredményben.

5. Az elővételi igény bejelentésével egyidejűleg fizetendő be a 170 lej kibocsátási ár, az 1929 június 30-ig járó 8% kamat levonása mellett. Ezenfelül fizetendő részvényenként 5 lej részvényilleték és kiállítási költség fejében.

6. Lebélyegzés után a régi részvények azonnal visszaadottnak s az új részvényekről pedig ideiglenes elismervények adatnak ki, melyek az igazgatóság által hirdetésményileg közteendő időponttól kezdve új részvényekkel fognak kicseréltetni.

Cluj-Kolozsvár, 1929. évi május 12-én.

Az Igazgatóság.

Olvassa a

„Lemnul“-t

A fogyasztási krízis következtében redukálja üzemét a készbőr feldolgozó ipar

Huszonöt fizetéseket jelentettek négy hónap alatt a készbőrpiacra — A nyersbőrpiacra a helyzet kielégítő

Több hónapig tartó bizonytalan helyzet után a nyersbőrpiacra az üzletmenet kezd feléledni. A piac élénküléséhez nagymértékben hozzájárult, hogy a nyersbőr vámját a minisztérium nemrégiben leszállította és ezzel a romániai nyersbőr versenyképességét emelte. Általában a piacon fellelhető készletek minimálisak és azok a helyek, ahol nemrégiben is nagyobb mennyiségű bőr volt felraktározva, most teljesen üresen állnak. Kizárólag pittlingáruban tapasztalható valamelyes lanyhulás.

Nyersbőrátvételi árak:

nehéz marhabőr 36, magyar marhabőr 32—34, pittling 42—48, borju 56—62, sómentes áru, előmérve a következő jegyzések mellett kerül forgalomba: tarka marhabőr 44—47, magyar 40—42, pittling 52—54, borju minőség szerint 50—60. Az árak, tekintettel a szünetelő vágásokra, alacsonyoknak mondhatók.

A készbőrpiacra rendkívül nyomott a hangulat

Az üzletmenet kialakulását a legutóbbi hónapokban erősen késleltette a túlhosszúra nyúlt tél, a melegebb időjárásnak minden átmenet nélkül való bekövetkezése pedig az üztetet egy teljes szezonról foszthatja meg. Mindez hozzájárul ahoz, hogy az inszolvenciák száma továbbra is emelkedjék. Ez év első harmadában

a borszakmában 25 fizetéseket jelentettek.

Ez a szám jelentékenyen fe-

lülmulja az 1929. év ugyanezen szakában bejelentett fizetéseket számát. A szakmai üzletmenet kedvezőtlen alakulása a már említett okokon kívül az általános gazdasági válságban gyökerező fogyasztási válságra vezethető vissza, ami különösen ebben a szakmában erősen érezhető. Nagy kihatással van az üzletmenetre az is, hogy

a cipőgyárak közül több redukált üzemmel dolgozik,

sőt újabban teljesen le is állítják a munkát. A belföldi készbőrpiacra az árak, a kereslet nagyarányú csökkenése ellenére, tartottak, ami azzal magyarázható, hogy a tartósan hanyatló fogyasztás miatt a bőrfeldolgozó üzemek részben szünetelnek és így a piacon csak a már meglevő árukészletek találhatók.

Némi árhanyatlás mutatkozik egyes arufajtákban,

amelyek azonban silány kivitelek és így hatásuk az általános áralakulásra nem is terjed ki. Az irányárak a következők: Vachecoupon, szortiment szerint 190—210, vachenyak 115—150, vashasszél 85—105, angol hasszél 145—155, angol nyak 190—200, vacheoldal 155—165, bocskortalp 170—175, chromcroupon 400—410, fekete box 55—75, színes box 65—92, lochevreaux 50—55, juh-chevreaux 40—50. Fekete és barna timáraruban a piac nagyon lanyha. Az inkasszó az utóbbi hetekben ismételtén gyengült.

GABONAPIAC

Teljes stagnáció a belföldi gabonapiacra

Az ideai termés úgy mennyiségben, mint minőségben alatta marad a tavalyinak

Nemcsak a gazdaközönség hanem az ország minden polgára egyaránt reménykedéssel néz az új termés elé, amely nagy mértékben befolyásolja az egész ország gazdasági helyzetét. Románia par excellence agrárállam, s

ha nem sikerül a termés, jön a nyomorúság,

romlik a kivíteli mérleg, emelkednek a közterhek. Ebből a szempontból fokozott figyelmet érdemelnek a terméskilátások. A helyzet egyelőre nem biztató.

A gabonapiacra jelenleg a helyzet teljesen sivár. Üzletkötés nincs, sem kínálat sem kereslet. Csupán tengeriben mutatkozik minimális érdeklődés,

Erdélyi tengerit métermázsánként 710—720 lejben vásároltak az utóbbi napokban a bányavidékek részére, ahol a málé a tömegcikk.

Buzában alig történnek üzletkötések.

Bánati buzát 75.000 lejben ajánlnak, erdélyi gyöngébb minőségűt kolozsvári paritásban 76.000—77.000 lejben vagononként. *Rozsban* a helyzet üzlettelen. Az utóbbi napokban 63—64.000 lejben ajánlottak *érmelléki* árut. *Szemes takarmányban* szintén nincs üzlet. *Zabot* 610—620, 630 lejben vettek az utóbbi napokban mázsánként.

Ami a terméskilátásokat illeti horoszkópot nem lehet még felállítani, mert megbiz-

ható statisztika nem áll rendelkezésünkre. Szakmai körök szerint azonban

a kormány termésjelentései túlságosan optimisztikusan ítélik meg a helyzetet.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület például helyenként 40—50 százalékos kifagyásról számol be. Már pedig az a tény, hogy Erdélyben az őszi vetések 30—40%-a kifagyott, amellel szól, hogy ez évben a termés úgy minőségben, mint mennyiségben alatta marad a tavalyinak. A kifagyott buzavetéseket a gazdak kiszántották, zabbal és tengerivel pótolták, így talán az e cikkekben mutatkozó termésműblet fogja pótolni a buza minimális termés hozamát.

4550 vagon tűzifa szállítására kaptak megrendelést a román tűzifások a MÁV-tól.

A napokban zajlott le Magyarországon a MÁV tűzifa versenytárgyalása, melyen a romániai termelők is jelentős kvantummal vettek részt. A versenytárgyalásra kiírt 13 ezer vagon tűzifára 16.255 vagonra érkezett ajánlat, amelyből Romániára 5960 vagon esik, tehát a felajánlott mennyiség 38 százaléka. Az árak, melyek mellett a szükségelt mennyiséget a termelők a MÁV-nak felajánlották, a múlt évi árak voltak, tehát a mai forgalmi áraknál kisebbek. Ennek oka az, hogy a termelőknek a MÁV-nál nem kellett a hitelrizikót az árakba belekalkulálni. A versenytárgyaláson a romániai tűzifatermelők 4550 vagon szállítására kaptak megbízást.

M. A. V. a comandat 4550 vagoane lemne de foc in România

Zilele aceste a avut loc concursul de licitație, pe care M. A. V. l-a inițiat pentru a se aproviziona cu lemne de foc.

La concursul de licitație publicat pentru 13.000 vagoane, au fost oferite 16.255 din cari 5960 vagoane, deci 38 la sută au fost oferite de către români.

Prețurile, pe cari s'a oferit lemnele, nu au fost mai urcate, decât în anul trecut, ci decât actualele au fost mai reduse, din motivul, că ofertanții nu au fost nevoiți să-și calculeze și rizicul.

Ofertanții români la licitație au obținut să livreze 4550 vagoane lemne de foc.

Okl. mérnök

sok évi üzemi és kereskedelmi praxissal

vállalná jobb cégek képviseletét

Erdély és Bánát, vagy a Regát részére. — Rentábilis üzembe személyes közreműködés mellett

betársulna.

Szíves megkeresést, Lelkiismeretes mérnök jellegére a kiadóba kér.

Műtőasztalok
Kertibutor Vas és Rézbutor
 elsőrendű kivitelben
Vas és Rézbutorgyár
 Timișoara, Elizabetin, Piața Bisericei 2.
 Telefon: 18-31.

FONDAT IN ANUL 1812
J. SI C. KIMMEL S. P. A.
 TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
 TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
 Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

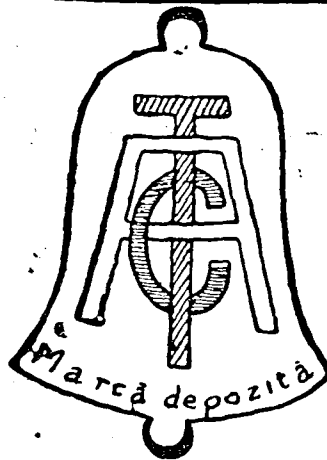
„CARMEN”
 FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
 ORADEA

Ajânlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait
 Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
 Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
 (Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
 magasfeszültségű anyagok. Mű-
 szerek: Hartmann & Braun.
 Szénkefék: Sächsische Dina-
 mobürstenfabrik. Motorok!
 Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Cu această marcă este prevăzută
 fiecare obiect de argint și lux fa-
 bricat în fabrica

„TACĂMUL” din
 CLUJ.

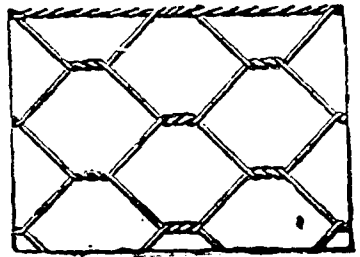
•••••
 Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
 bijuterii mai bune. Numai pentru revanzătorii.
 „Tacămul” fabrică de argintării. Cluj,
 Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
 Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
 Szöveg között cm²-
 ként — — Lei 15'—
 Többi hirdetési ol-
 dalon — — Lei 10'—
 Egy garmond sor Lei 80'—

Többszöröcsavart (hatsarkos)
 horganyozott sodronykerítés-
 fonatok, mindenféle sodrony-
 szövetek, horganyozott tűs-
 keshuzal, vas- és rézbutorok,
 sodronyágybetétek a legelő-
 nyösebb árakban beszerze-
 hetők:

Pásztori & Hettmann
 BRASOV,
 sodronyáru, vas- és rézbutor-
 gyárában.

Gyár: Hátulsó-ucca 66. Tele-
 fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
 ucca 32. Telefon: 428.

Citiți

„Lemnul”

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
 Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden banküg-
 letet legelő-
 nyösebben
 végez.

Áruraktárai
 a vasut
 mellett

Engedélyezett
 devizahely.

Betéteket
 elfogad

Affiliált Intézetek:
 Torda-Aranyos Vármegyei
 Takarékpénztár Rt. Tordán
 Alsóferencvármegyei Gaz-
 dasági Bank és Takarékpénztár Rt.
 Nagybányán
 Székelyudvarhelyen és
 Székelyudvarhelyen és
 Székelyudvarhelyen és
 Székelyudvarhelyen és
 Bank Rt. Biharban és Székelyudvarhelyen
 Hitelbank Rt. Székelyudvarhelyen

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
 Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
 Igazgató és felelős szerk.: } **TRAIAN CHIRILĂ**

Abonamente — Előfizetési árak:

Íjára pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1200 lei
 { Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
 Bellöldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
 { Bankoknak és pénzintézeteknek . . . 2000 lei
 Pentru străinătate } 1500 lei.
 Külföldre

Jumătate an { 600 lei
 { 1200 lei
 Feleuvre . . . { 600 lei
 { 1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm² } 20 lei
 Cimlapon l. oldalon cm²-ként . . . } 15 lei
 In text } 15 lei
 Szövegdal } 20 lei
 Un sir garmond } 20 lei

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Meleg, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője.

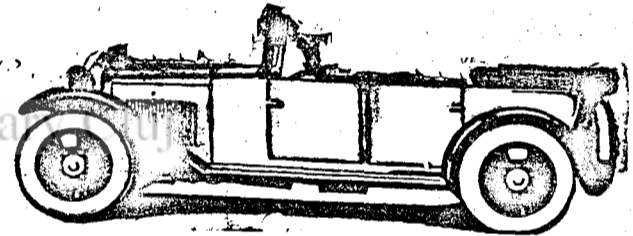
Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

Minden]versenyen] vezet, tartósságban utolérhetetlen a

XII. típusu

STEYR-autó!

Tekintse meg és kérjen árajánlatot
a vezérképvisellettől!

Igen előnyös fizetési feltételek!

INDUSTRIA

KERESKEDELMI ÉS IPARI R. T.

TIMIȘOARA, Str. I. C. Brătianu 3. Telefon 9-14,

MÁRCIUSI

B

A

K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

D
A
C
I
A

SZENT GYÖRGY

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkái **36** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.